

openbaar ministerie
ministère public

Collège des procureurs généraux

Bruxelles, le 23 février 2017

**CIRCULAIRE N° 04/2017 DU
COLLÈGE DES PROCUREURS
GÉNÉRAUX PRÈS LES COURS
D'APPEL**

Monsieur le Procureur général,
Monsieur le Procureur fédéral,
Madame/Monsieur le Procureur du Roi,

Madame/Monsieur l'Auditeur du travail,

**OBJET : Directive Ministérielle relative au
Set Agression Sexuelle (S.A.S.)**

College van Procureurs- generaal

Brussel, 23 februari 2017

**OMZENDBRIEF NR. 04/2017 VAN
HET COLLEGE VAN
PROCUREURS-GENERAAL BIJ
DE HOVEN VAN BEROEP**

Mijnheer de Procureur-generaal,
Mijnheer de Federale Procureur,
Mevrouw/Mijnheer de Procureur des
Konings,
Mevrouw/Mijnheer de Arbeidsauditeur,

**BETREFT: Ministeriële Richtlijn
betreffende de Seksuele Agressie Set
(S.A.S.)**

Secrétariat du Collège des procureurs généraux –
Rue Ernest Allard 42 – 1000 Bruxelles
Tél. : 02 500 86 01 – Fax : 02 500 86 13
e-mail : secr.colpg@just.fgov.be

Secretariaat van het College van Procureurs-
generaal - Ernest Allardstraat 42 - 1000 Brussel
Tel.: 02 500 86 01 - Fax: 02 500 86 13
E-mail: secr.colpg@just.fgov.be

Cette circulaire abroge et remplace la circulaire COL 10/2005.

Deze omzendbrief heft de omzendbrief COL 10/2005 op en vervangt deze.

Suite à l'évaluation de la directive ministérielle relative au set agression sexuelle du 15 septembre 2005 réalisée en 2014, une nouvelle directive a été adoptée ce 08 février 2017. Cette directive entrera en vigueur le **1er mars 2017**.

Naar aanleiding van de evaluatie in 2014 van de ministeriële richtlijn betreffende de seksuele agressie set van 15 september 2005, is op 8 februari 2017 een nieuwe richtlijn aangenomen. Deze richtlijn treedt in werking op **1 maart 2017**.

L'application correcte de cette directive, dont le texte est joint à la présente, doit d'une part garantir la qualité des enquêtes relatives à des faits de viol ou d'attentat à la pudeur et, d'autre part, permettre de limiter les perturbations psychologiques résultant de l'agression sexuelle et d'éviter ainsi une victimisation secondaire.

De correcte toepassing van deze richtlijn, waarvan de tekst als bijlage is gevoegd, moet enerzijds de kwaliteit van de onderzoeken inzake verkrachtingen of aanrandingen van de eerbaarheid waarborgen en, anderzijds, toelaten om de psychologische stoornissen veroorzaakt door seksuele agressie te beperken en aldus een secundaire victimisering te vermijden.

Les procureurs du Roi s'assureront de la bonne connaissance et de l'exécution correcte des instructions contenues dans la directive tant par les magistrats que les fonctionnaires de police et les médecins requis. Une attention toute particulière sera réservée à la qualité de l'accueil et de l'assistance aux victimes ainsi qu'au respect des standards techniques et scientifiques du traitement des données ADN.

De procureurs des Konings zullen zich vergewissen van de goede kennis en de correcte uitvoering van de onderrichtingen die zijn opgenomen in de richtlijn, zowel door de magistraten, de politieambtenaren als door de gevorderde artsen. Een bijzondere aandacht zal besteed worden aan de kwaliteit van het slachtofferonthaal en – bejegening alsook aan de naleving van de technische en wetenschappelijke normen van de behandeling van de DNA-gegevens.

L'attention des parquets est également attirée sur les points ci-dessous qui ont été modifiés dans la directive.

De aandacht van de parketten wordt eveneens gevestigd op de volgende punten die in de richtlijn gewijzigd werden.

1) Procédure liée à la clôture de l'examen corporel

1) Procedure in verband met het afsluiten van het lichamelijk onderzoek

La procédure est revue afin de clarifier le rôle de chaque intervenant. L'utilisation d'un inventaire détaillé des pièces à conviction, y a été systématisée afin d'y recenser précisément les pièces à conviction et de réduire la victimisation secondaire liée à leur restitution (annexe 7 de la directive).

De procedure wordt herzien teneinde de rol van elke optredende partij te verduidelijken. Het gebruik van een gedetailleerde inventaris van de overtuigingsstukken werd gesystematiseerd om op die manier de overtuigingsstukken nauwkeurig in kaart te brengen en de secundaire victimisering die aan hun teruggave verbonden is te beperken. (bijlage 7 van de richtlijn).

2) Procédures liées au transfert, à l'enregistrement et à l'analyse des pièces à conviction

2) Procedures in verband met de overdracht, de registratie en het onderzoek van de overtuigingsstukken

Une nouvelle procédure réduisant le trajet imposé aux échantillons tout en garantissant leur enregistrement au greffe a été mise sur

Er werd een nieuwe procedure ingesteld die bedoeld is om het traject waaraan de monsters onderworpen zijn te verkorten,

pied. L'utilisation d'un réquisitoire type concernant la désignation d'un expert ADN dans le cadre de l'analyse d'un SAS est intégrée afin de rappeler la nécessité de réduire les analyses au strict nécessaire. (annexe 6 de la directive).

3) Procédure liée à l'utilisation potentielle des « drugs facilitated sexual assault » et des possibilités d'analyses toxicologiques associées

La directive intègre un chapitre exposant cette problématique, rappelant aux fonctionnaires de police et aux médecins l'importance d'évaluer cette hypothèse et d'informer le magistrat de leurs conclusions. Un réquisitoire toxicologique type que le magistrat pourra utiliser en cas de besoin a été prévu. (annexe 8 de la directive).

4) Les évolutions législatives

La directive et ses annexes tiennent compte des évolutions des législations en matière ADN, Salduz et de politique en faveur des victimes.

5) Les outils

Le guide à destination de la police a été réécrit dans sa totalité sur la base du manuel « délit de mœurs » de la police fédérale en y intégrant les modifications apportées à la directive et en tenant compte des évolutions législatives « Salduz » (annexe 2 de la directive).

Le guide à destination des victimes quant à lui a été remplacé par une lettre expliquant de façon synthétique les principaux aspects du SAS (procédure, examen médical...) et renvoyant pour le reste vers les intervenants ad hoc (annexe 1 de la directive).

6) Le kit en tant que tel

Le kit a été modernisé en vue de simplifier les conditions de stockage (remplacement du lavement vaginal par un set d'écouvillons). Certaines modifications telles que la

waarbij de registratie ervan ter griffie gewaarborgd wordt. Het gebruik van een modelvordering betreffende de aanstelling van een DNA-deskundige in het kader van de analyse van de SAS werd toegevoegd, teneinde te herinneren aan de noodzaak de analyses te beperken tot diegene die strikt noodzakelijk zijn. (bijlage 6 van de richtlijn).

3) Procedure in verband met het mogelijke gebruik van de zogenaamde “drugs facilitated sexual assault” en van de hiermee gepaard gaande mogelijkheden tot toxicologische analyses

In de richtlijn wordt er een hoofdstuk opgenomen waarin die problematiek wordt uiteengezet. De politieambtenaren en de artsen worden herinnerd aan het belang om deze hypothese te onderzoeken en de magistraat van hun bevindingen in te lichten. Er wordt een model van toxicologische vordering voorzien dat de magistraat, indien nodig, kan gebruiken (bijlage 8 van de richtlijn).

4) De wetgevende ontwikkelingen

De richtlijn en haar bijlagen houden rekening met de ontwikkeling van de wetgeving inzake DNA, Salduz en het beleid ten gunste van de slachtoffers.

5) Tools

De gids voor de politiediensten werd integraal herschreven op grond van de handleiding “zedendelicten” van de federale politie door de aan de richtlijn aangebrachte wijzigingen erin op te nemen en rekening te houden met de wetgevende ontwikkelingen “Salduz” (bijlage 2 van de richtlijn).

De gids voor de slachtoffers werd vervangen door een brief waarin de voornaamste aspecten van de SAS (procedure, medisch onderzoek,...) samenvattend toegelicht worden en die voor het overige naar de ‘ad hoc’ optredende partijen verwijst (bijlage 1 van de richtlijn).

6) De kit zelf

De kit werd gemoderniseerd met het oog op vereenvoudiging van de omstandigheden van opslag (de vaginale klysma wordt vervangen door swabs). Bepaalde wijzigingen zoals de

suppression du matériel obsolète, l'inscription de l'indication 'victime' sur les vêtements de protection, l'ajout d'une enveloppe pour le rapport médical, ... permettront d'améliorer l'utilisation du SAS.

Ces améliorations seront effectuées en tenant compte des SAS qu'il reste à écouler.

ANNEXE:

Directive ministérielle relative au set agression sexuelle (S.A.S.) du 8 février 2017

afschaffing van het verouderde materiaal, het opschrift "slachtoffer" op de beschermingskledij, het toevoegen van een omslag voor het medische verslag,... zullen toelaten het gebruik van de SAS te verbeteren.

Al die verbeteringen zullen doorgevoerd worden rekening houdend met de nog resterende SAS.

BIJLAGE:

Ministeriële richtlijn betreffende de seksuele agressie set (S.A.S.) van 8 februari 2017

Bruxelles, le 23 février 2017

Brussel, 23 februari 2017

Le procureur général près la cour d'appel à
Mons, Président du Collège des procureurs
généraux,

De procureur-generaal bij het hof van
beroep te Bergen, Voorzitter van het
College van Procureurs-generaal,

Ignacio de la SERNA

Le procureur général près la cour d'appel à
Anvers,

De procureur-generaal bij het hof van
beroep te Antwerpen,

Patrick VANDENBRUWAENE

Le procureur général près la cour d'appel à
Liège,

De procureur-generaal bij het hof van
beroep te Luik,

Christian DE VALKENEER

Le procureur général près la cour d'appel à
Gand,

De procureur-generaal bij het hof van
beroep te Gent,

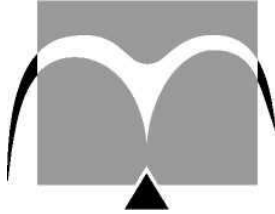
Erwin DERNICOURT

Le procureur général près la cour d'appel à
Bruxelles,

De procureur-generaal bij het hof van
beroep te Brussel,

Johan DELMULLE

/ _____

MINISTERIELE RICHTLIJN BETREFFENDE DE SEKSUELE AGRESSIE SET (S.A.S.)

Ter attentie van de parketmagistraten en de politiediensten (en ter informatie van de onderzoeksrechters)

Minister van Justitie – Koen GEENS
08/02/2017

INHOUDSOPGAVE

1. DOELSTELLINGEN EN BESCHRIJVING VAN DE S.A.S.	3
A. Doelstellingen	3
B. Beschrijving van de S.A.S.	3
2. ARTSEN BEVOEGD OM DE S.A.S. TE GEBRUIKEN	4
3. PLAATS VAN BEWARING VAN DE S.A.S.	5
4. GEBRUIK VAN DE S.A.S.: VOORWAARDEN	6
5. GEBRUIK VAN DE S.A.S.: PROCEDURE	7
A. Optreden van de gevorderde arts	7
B. Afsluiten van het onderzoek aan het lichaam	8
C. Neerlegging ter griffie.....	9
D. Onderzoek van de overtuigingsstukken	9
a. Kledingstukken en voorwerpen	9
b. S.A.S.....	10
E. Wetenschappelijke analyses en vergelijking	10
F. “Drugs Facilitated Sexual Assault”	11
G. Verplichte vermeldingen in het proces-verbaal en de bijlagen.....	12
H. Honoraria	13
6. SLACHTOFFERZORG.....	13
A. Op niveau van de politiediensten	13
B. Op niveau van de gevorderde arts	14
C. Op niveau van de gerechtelijke overheden	14
7. EVALUATIE	16
BIJLAGEN.....	17
1- INFORMATIE VOOR HET SLACHTOFFER	18
2- VERKLARENDE FICHES VOOR DE POLITIEDIENSTEN	21
3- WANGSLIJMVLIESKIT VOOR GENETISCHE ANALYSE.....	31
4- MEDISCH ONDERZOEK BINNEN ZIEKENHUISDIENST	42
5- TRAJECT VAN DE S.A.S.	52
6- VORDERING TYPE DNA.....	58
7- GEDETAILLEERDE INVENTARIS.....	70
8- TYPEVORDERING MET BETREKKING TOT DE AANWIJZING VAN EEN FORENSISCH TOXICOLOOG	73

INLEIDING

Na de inwerkingtreding van de wet van 4 juli 1989 tot wijziging van sommige bepalingen betreffende het misdrijf verkrachting werd de seksuele agressie set (S.A.S.) in het leven geroepen om de manier waarop men monsternames afneemt op slachtoffers te uniformiseren, om zo de strafonderzoeken in deze materie op een gunstige manier te laten verlopen.

Op 3 augustus 1992 hebben de procureurs-generaal een omzendbrief met betrekking tot het gebruik van de S.A.S. goedgekeurd. Deze omzendbrief werd nadien twee keer aangepast, een eerste maal via de ministeriële richtlijn van 15 december 1998, en een tweede keer door de ministeriële richtlijn van 15 september 2005.

Deze herzieningen hadden tot doel nieuwe richtlijnen uit te vaardigen die rekening hielden met ervaringen uit het verleden, de ingevoerde wetswijzigingen en de stijgende aandacht die in het kader van de strafprocedure aan de slachtoffers besteed wordt.

Overeenkomstig de ministeriële richtlijn van 15 september 2005 werd in 2012-2013 overgegaan tot een evaluatie van de praktijken. Deze evaluatie, gevoerd door de Dienst voor het Strafrechtelijk Beleid (D.S.B.) en het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie (N.I.C.C.), bracht verschillende problemen aan de oppervlakte en formuleerde een aantal aanbevelingen om hieraan te verhelpen.

Aangezien bij het gebruik van een S.A.S. ook verwezen wordt naar de identificatieprocedures via DNA-analyse, was het bovendien nodig de richtlijn te updaten gelet op de wetgevende evolutie op dit vlak¹.

¹ Wet van 7 november 2011 houdende wijziging van het Wetboek van Strafvordering en van de wet van 22 maart 1999 betreffende de identificatieprocedure via DNA-onderzoek in strafzaken (B.S., 30 november 2011), en koninklijk besluit van 17 juli 2013 tot uitvoering van de wet van 22 maart 1999 betreffende de identificatieprocedure via DNA-onderzoek in strafzaken en tot bepaling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 7 november 2011 houdende wijziging van het Wetboek van Strafvordering en van de wet van 22 maart 1999 betreffende de identificatieprocedure via DNA-onderzoek in strafzaken (B.S., 12 augustus 2013).

1. DOELSTELLINGEN EN BESCHRIJVING VAN DE S.A.S.

A. Doelstellingen

1.1. Deze richtlijn streeft volgende doelstellingen na:

a) de vaststellingen op gebied van verkrachtingen of aanrandingen van de eerbaarheid uniformiseren.

b) het optimaliseren van het verzamelen, in de best mogelijke omstandigheden, van materiële sporen die de potentiële betrokkenheid van een verdachte kunnen aantonen dankzij de bepaling van het genetische profiel van de dader van de feiten via een DNA-analyse van de monsternames.

Zelfs in de veronderstelling dat de monsternames ontoereikend zijn om een DNA-analyse uit te voeren, kan een analyse van microsporen (in het bijzonder van haren en vezels) die gevonden worden op het slachtoffer en/of op de verdachte de hypothese van fysiek contact tussen beide personen ondersteunen. De nauwgezetheid die wordt verlangd van de gevorderde arts maakt het immers ook mogelijk om andere substanties dan sperma op te sporen. De afnames van urine- en bloedmonsters bij het slachtoffer laten bovendien toe na te gaan of haar² psychoactieve stoffen toegediend werden om de verkrachting te vergemakkelijken.

c) gedurende de volledige procedure aan het slachtoffer en haar naastbestaanden de nodige aandacht en bijstand verlenen om de door de seksuele agressie veroorzaakte psychologische impact te beperken en secundaire victimisering te vermijden. Aan minderjarige slachtoffers zal bijzondere aandacht worden besteed.

B. Beschrijving van de S.A.S.

1.2. De S.A.S. bestaat in twee vormen: enerzijds als een voorverpakte set en anderzijds als onverpakt, los geleverd materiaal.

1.3. De verpakte S.A.S. bestaat uit een reeks instructies en instrumenten die de gevorderde arts toelaten om op een slachtoffer van verkrachting of aanranding van de eerbaarheid de nodige monsternames te verrichten, aan de hand waarvan een wetenschappelijk laboratorium bewijselementen over de identiteit van de dader van de agressie en, in voorkomend geval, over het (gewelddadige) contact met het slachtoffer kan bekomen.

De S.A.S. bevat ook informatie voor het slachtoffer (brochure 'U bent slachtoffer' en informatiedocument - bijlage 1).

1.4. Er staat ook aanvullend onverpakt materiaal ter beschikking van de gevorderde arts. Het gaat om benodigdheden zoals recipiënten, instrumenten en instructies voor de arts.

² Een slachtoffer kan mannelijk of vrouwelijk zijn. Om de leesbaarheid van deze COL te verhogen (en dus niet steeds te verwijzen naar hij/zij of zijn/haar) werd er voor geopteerd om in deze COL systematisch te verwijzen naar een vrouwelijk slachtoffer.

1.5. Er bestaat geen S.A.S. voor het onderzoek van de verdachte. Het kan niettemin noodzakelijk blijken de verdachte aan een onderzoek te onderwerpen. In dat geval kan het onverpakt materiaal worden gebruikt.

1.6. De Federale Politie bezorgt aan de betrokken geneesheren en politiediensten een gestandaardiseerde kit voor orale monsterafname, waarmee referentiestalen kunnen worden afgenomen (bij het slachtoffer, de verdachte, de partner van het slachtoffer of een andere betrokkene) (bijlage 3).

2. ARTSEN BEVOEGD OM DE S.A.S. TE GEBRUIKEN

2.1. Het is van essentieel belang dat de medische vaststellingen gebeuren door een arts met een perfecte kennis van de S.A.S. en dat ze worden uitgevoerd onder omstandigheden die de noden van een slachtoffer van seksuele agressie zoveel mogelijk respecteren.

2.2. De gevorderde arts is ofwel een wetsdokter ofwel een arts van een ziekenhuis waarmee de procureur des Konings een samenwerkingsprotocol zoals bedoeld in punt 2.4. afgesloten heeft³.

Indien na het onderzoek van een slachtoffer door een arts die geen wetsdokter is, blijkt dat het slachtoffer seksuele, fysieke (bv. als gevolg van slagen) of psychologische trauma's vertoont die doen vrezen voor een ongeneeslijk lijkende ziekte, het volledige verlies van een orgaan of een zware verminking, dan moet een wetsdokter gevorderd worden om het slachtoffer te onderzoeken om de gevolgen van de op haar persoon gepleegde daden te kunnen vaststellen.

2.3. Elke procureur des Konings maakt een lijst op – en werkt ze ook bij – van de artsen of ziekenhuizen die gevorderd kunnen worden om slachtoffers van seksueel geweld te onderzoeken. Bij het opmaken van deze lijst wordt rekening gehouden met de middelen en de competenties die in het gerechtelijk arrondissement of in de nabijheid ervan beschikbaar zijn. De procureur des Konings verzekert er zich van dat de artsen en ziekenhuizen de instructies die in deze richtlijn zijn opgenomen correct toepassen.

2.4. De procureur des Konings sluit een samenwerkingsprotocol af met de ziekenhuizen die bereid zijn bij hoogdringendheid, op vordering van de gerechtelijke overheden, slachtoffers van seksuele agressie te ontvangen.

In deze protocollen wordt vastgelegd dat het ziekenhuis zich ertoe verbindt:

- de gerechtelijke overheden op permanente basis te laten beschikken over:
 - een gynaecoloog en/of pediater;
 - een S.A.S.;
 - een lokaal waar de te onderzoeken persoon opgevangen kan worden;

³ Na evaluatie van de ministeriële richtlijn van 15 december 1998, die er voorrang aan gaf om een beroep te doen op wetsgeneesheren, werd beslist om van dit principe af te stappen en om aan de procureur des Konings toe te vertrouwen om de voorwaarden te bepalen voor het gebruik van de S.A.S. binnen zijn arrondissement, hetgeen, rekening houdend met alle beschikbare middelen en competenties, de beste manier is om de doelstellingen van de richtlijn te verwezenlijken (zie punt 1.1.).

- urgentiekleding;
 - een lokaal dat uitgerust is met communicatiemiddelen ten behoeve van het gerechtelijk onderzoek.
- erop toe te zien dat de gevorderde arts de procedure voor het gebruik van een S.A.S. zoals omschreven in bijlage 4 naleeft.

2.5. De procureur des Konings bezorgt aan de procureur-generaal van het rechtsgebied de lijst van artsen of ziekenhuizen, zoals bedoeld in punt 2.3. en een kopie van de samenwerkingsprotocollen, zoals bedoeld in punt 2.4., die binnen het arrondissement zijn afgesloten.

2.6. Het N.I.C.C. verspreidt de S.A.S. onder de artsen en ziekenhuizen die zijn opgenomen in de door de procureurs des Konings overgemaakte lijsten.

2.7. De arts op wie een beroep gedaan wordt, legt de eed af in de volgende bewoordingen:
 “Ik zweer dat ik mijn taak naar eer en geweten nauwgezet en eerlijk zal vervullen.”
 Deze eed is verplicht en moet worden afgelegd voordat de taak wordt uitgeoefend.
 Overeenkomstig artikel 44, derde lid, van het Wetboek van Strafvordering (Sv.) kan de eed *“hetzij mondeling worden afgelegd ten overstaan van de verzoekende overheid, hetzij door aanbrenging van het formulier op het verslag, hetzij bij een gedagtekend en ondertekend geschrift”*. De niet-naleving van deze formaliteit wordt met de nietigheid van het deskundigenverslag gesanctioneerd.

2.8. De vaststellingen naar aanleiding van het gebruik van een S.A.S. en het deskundigenverslag worden opgesteld in de taal van de procedure.

2.9. Krachtens artikel 90bis, tweede lid, Sv. kan het slachtoffer zich tijdens het onderzoek aan het lichaam onderzoek laten bijstaan door de arts van haar keuze.

3. PLAATS VAN BEWARING VAN DE S.A.S.

3.1. Het N.I.C.C. staat in voor de voorbereiding, de bewaring en de verspreiding van de S.A.S., van het onverpakt materiaal en van de bijhorende gidsen onder de artsen die gewoonlijk door de parket- of onderzoeksmagistraten gevorderd worden. Het N.I.C.C. zorgt ook voor de hernieuwing van de S.A.S.

Deze artsen bewaren de S.A.S. enkel voor hun persoonlijk professioneel gebruik.

De gewoonlijk gevorderde artsen zullen erover waken dat ze door het N.I.C.C. met de S.A.S. bevoorrad worden.

3.2. De kits voor orale monsternamen die nodig zijn voor de afname van het referentiestaal op een verdachte of een derde worden aangekocht door de FOD Justitie en rechtstreeks aan de Federale Politie geleverd, die ze verder verdeelt.

3.3. Het is aan de procureur des Konings om te beslissen of de S.A.S. en de kits voor orale

monsternamen ook op andere plaatsen⁴ worden opgeslagen, bijvoorbeeld bij de diensten “112”, de permanenties van de gerechtelijke diensten van het arrondissement of de ziekenhuizen die een samenwerkingsprotocol ondertekend hebben. Er moet evenwel vermeden worden dat de S.A.S. op te veel verschillende plaatsen bewaard worden.

In voorkomend geval wordt een kopie van zijn beslissing via het College van Procureurs-generaal aan het N.I.C.C. overgemaakt. Het N.I.C.C. zal de S.A.S. aan de in deze beslissing vermelde diensten bezorgen.

4. GEBRUIK VAN DE S.A.S.: VOORWAARDEN⁵

4.1. Bij elke verkrachting of aanranding van de eerbaarheid moet de politieambtenaar contact opnemen met de procureur des Konings om instructies te krijgen.

Artikel 90bis Sv. inzake het onderzoek aan het lichaam is van toepassing. In geval van een op heterdaad ontdekt of als zodanig beschouwd misdrijf en in geval het meerderjarige slachtoffer hiertoe haar schriftelijke toestemming geeft, kan de procureur des Konings een onderzoek aan het lichaam met gebruik van de S.A.S. bevelen. In alle andere gevallen kan het onderzoek aan het lichaam enkel bevolen worden door de onderzoeksrechter, door de kamer van inbeschuldigingstelling en door de rechtbank of het hof die van de misdaad of het wanbedrijf kennis neemt.

De procureur des Konings kan dus niet beslissen om de S.A.S. te gebruiken in de volgende situaties:

- er is geen sprake van ontdekking op heterdaad en het meerderjarige slachtoffer geeft geen schriftelijke toestemming om de S.A.S. te gebruiken;
- er is geen sprake van ontdekking op heterdaad en het slachtoffer is minderjarig.

Men mag bovendien niet uit het oog verliezen dat elke persoon kan weigeren om een onderzoek aan het lichaam te ondergaan.

4.2. De ervaring van de laboratoria voor genetische identificatie toont aan dat de beste identificatieresultaten van de verdachte worden verkregen wanneer de monsternamen met behulp van de S.A.S. zo snel mogelijk, binnen de 24u na de verkrachting, werden verricht (vaginale of anale monsternamen, monsternamen op de huid, in de haren, ...). Het blijft echter aanbevolen om deze monsternamen ook te verrichten na deze termijn en tot 72u (3 dagen)⁶ na de verkrachting als het slachtoffer zich niet of nauwelijks gewassen heeft, als ze in bed is gebleven e.d.m.

In functie van heel bijzondere omstandigheden die nauwkeurig moeten beoordeeld worden door de arts, kan het nog nuttig blijken om de monsternamen te verrichten en een DNA-analyse uit te voeren, zelfs na deze 3 dagen, maar niet later dan één week na de feiten.

De sporen op kledingstukken, op beddengoed e.d.m. zijn tijdsbestendig. Ook al is het aanbevolen om de analyse zo snel mogelijk uit te voeren, kan ze in dit geval bijna onbeperkt worden uitgesteld.

In geval van aanranding van de eerbaarheid blijven monsternamen aangewezen omdat de dader een

⁴ De opslag en bewaring van deze stukken mogen geen gerechtskosten met zich meebrengen.

⁵ Zie bijlage 5.

⁶ De aangegeven termijnen hangen af van verschillende variabele contextuele factoren.

aantal aanwijzingen kan hebben achtergelaten (bijvoorbeeld haren, vezels of diverse biologische vlekken).

4.3. Wanneer de verdachte de feiten bekent, lijkt het toch aangewezen om:

- over te gaan tot monsternamen van de sporen op het slachtoffer, in voorkomend geval met gebruik van de S.A.S. (cf. 5.3. & 5.5.) en bewarend beslag te leggen op de kledingstukken en voorwerpen. De analyse kan op een later tijdstip gevorderd worden indien de verdachte op zijn bekentenis terugkomt.
- een referentiestaal af te nemen bij de verdachte en de opstelling van zijn DNA-profiel te vorderen, om éénmalig te vergelijken met de DNA-databanken⁷. Het is immers essentieel om in een vroeg stadium van de procedure na te gaan of de verdachten van seksueel misbruik reeds betrokken zijn geweest bij gelijkaardige feiten. Gezien de bekentenis zal de verdachte waarschijnlijk toch opgenomen worden in de databank 'veroordeelden' zodat zijn DNA-profiel toch dient opgesteld. Indien de verdachte overigens op zijn verklaringen terugkomt, zal zijn reeds opgestelde profiel vergeleken worden met dat van de sporen die afgenomen werden op het slachtoffer en/of op de kledingstukken en voorwerpen.

4.4. Indien wordt beslist om over te gaan tot monsternamen aan de hand van een S.A.S., dan stellen de gerechtelijke overheden gelijktijdig twee vorderingen op: één met betrekking tot de aanwijzing van de arts en één met betrekking tot de aanwijzing van het wetenschappelijk laboratorium. Voor de magistraten van het openbaar ministerie zal de aanwijzing van het wetenschappelijk laboratorium gebeuren via het model van vordering voor de aanwijzing van een DNA-deskundige uit omzendbrief COL 21/2013 betreffende de identificatieprocedure via DNA-analyse in strafzaken⁸ (zie bijlage 6 van deze richtlijn). Deze vorderingen kunnen mondeling gebeuren op voorwaarde dat ze zo snel mogelijk schriftelijk bevestigd worden.

5. GEBRUIK VAN DE S.A.S.: PROCEDURE⁹

A. Optreden van de gevorderde arts

5.1. Vooraleer de arts optreedt, wijst de politieambtenaar hem erop dat de naam van het slachtoffer niet op de buitenverpakkingen vermeld mag worden.

De politieambtenaar is niet aanwezig bij het eigenlijke medisch onderzoek.

Voor het overige moeten de gebruikelijke regels worden nageleefd, meer bepaald:

- het verbod om dwang uit te oefenen: het slachtoffer kan het gebruik van de S.A.S. weigeren. De

⁷ Hiertoe moet Model 2 'Algemene vordering Labo' gebruikt worden, dat als bijlage gevoegd werd aan omzendbrief COL 21/2013 van 19 december 2013 betreffende de identificatieprocedure via DNA-analyse in strafzaken.

⁸ Model 4 'Specifieke vordering labo S.A.S.', dat als bijlage gevoegd werd aan omzendbrief COL 21/2013 van 19 december 2013 betreffende de identificatieprocedure via DNA-analyse in strafzaken.

⁹ Zie bijlage 5.

beslissing van de gerechtelijke overheid slaat immers enkel op de toelating voor de tussenkomst van de deskundige;

- de verplichting om voor de monsternames en vaststellingen uitsluitend het in punt 1.2 omschreven materiaal te gebruiken;
- het overmaken van de kostenstaten (in tweevoud en met toevoeging van de vordering) aan het ambt van de bevoegde procureur des Konings, zodat ze begroot kunnen worden.

B. Afsluiten van het onderzoek aan het lichaam

5.2. Bij de S.A.S. wordt een medisch verslag gevoegd. Zodra het onderzoek afgesloten is, bezorgt de arts de witte pagina's van dit medisch verslag onder omslag aan de politieambtenaar en voegt hij de gele pagina's bij de doos of het zakje dat de monsternames bevat. Hij maakt de blauwe pagina's los en bewaart ze voor zijn persoonlijk dossier. Aan de richtlijnen wordt een modelbrief gehecht voor de huisarts van het slachtoffer. De gevorderde arts vult deze brief in en bezorgt hem aan het slachtoffer die het document aan de arts van haar keuze kan voorleggen indien zij medische opvolging wenst.

Op elke 'verpakking' uit de S.A.S. wordt een etiket met daarop het referentienummer van de set aangebracht. De gevorderde arts zal ervoor zorgen dat hieraan het notitienummer van het parket en de naam van het slachtoffer toegevoegd worden – behalve voor de doos of de zak die de kledingstukken en voorwerpen bevat, waarop de naam van het slachtoffer niet vermeld mag worden.

Zodra alle monsternames gebeurd zijn, verzegelt de politieambtenaar, in aanwezigheid van de gevorderde arts en het slachtoffer, de doos door middel van de hiertoe bestemde veiligheidsetiketten. Alle monsternames, maar ook het materiaal dat tijdens het onderzoek niet werd gebruikt, moeten in de doos worden teruggeplaatst.

Indien de arts onverpakt materiaal heeft gebruikt, bergt hij de monsternames op in het 'ad-hoc'-zakje dat door de politieambtenaar verzegeld wordt, in aanwezigheid van de arts en het slachtoffer.

5.3. Aan de hand van de gedetailleerde inventaris (zie bijlage 7) omschrijft de arts de kledingstukken en de andere voorwerpen die tijdens de agressie gedragen werden. Hij stelt de inventaris op in twee exemplaren of maakt er een afschrift van dat hij als eensluidend verklaart. Hij pakt vervolgens de kledingstukken en de voorwerpen afzonderlijk in om kruiscontaminatie tussen de kledingstukken en voorwerpen te vermijden, stopt ze in de hiertoe bestemde grote papieren zak, kleeft hierop het ingevulde etiket (zonder de naam van het slachtoffer) en bezorgt deze zak aan de politieambtenaar, die hem in zijn aanwezigheid en die van het slachtoffer verzegelt met de hiertoe bestemde etiketten.

Indien het slachtoffer vóór het onderzoek van kleding heeft gewisseld, wordt zij verzocht de kledingstukken en de voorwerpen die ze op het moment van de feiten droeg aan de politiedienst te overhandigen.

In beide gevallen neemt de politieambtenaar – officier van gerechtelijke politie – alle stukken in beslag met inachtneming van de wettelijke regels. Hiertoe stelt hij een proces-verbaal van

inbeslagname op waarin hij een inventaris maakt van de overtuigingsstukken op basis van de gedetailleerde inventaris die door de gevorderde arts werd ingevuld. Deze gedetailleerde inventaris wordt als bijlage bij het proces-verbaal gevoegd. Het tweede exemplaar (of het als eensluidend verklaard afschrift) wordt aan de zak bevestigd (zonder de naam van het slachtoffer).

C. Neerlegging ter griffie

5.4. Indien de magistraat één of meerdere deskundigenonderzoeken vordert, bezorgt de politieambtenaar de S.A.S., de zak met kledingstukken en andere voorwerpen en de inventaris aan het laboratorium van technische en wetenschappelijke politie (LTWP) van de gerechtelijke politie of aan een ander DNA-onderzoekslaboratorium (zie 5.6). Het laboratorium bevestigt ontvangst van de overtuigingsstukken die zijn opgenomen op de inventaris van inbeslagname. Het ontvangstbewijs wordt vervolgens ter griffie neergelegd en krijgt een neerleggingsnummer, dat aan het laboratorium meegedeeld wordt.

5.5. Indien de magistraat beslist om geen deskundigenonderzoek te vorderen, dan moeten de lichamelijke monsternames niettemin bewaard worden bij een temperatuur die bepaald wordt op grond van hun aard en met het oog op een eventueel later verzoek tot het uitvoeren van zo'n onderzoek. Deze monsternames mogen dus niet op de griffie bewaard worden en moeten, behoudens een specifiek akkoord met het LTWP van de gerechtelijke politie of het lokale DNA-onderzoekslaboratorium¹⁰, naar het N.I.C.C. gebracht worden, samen met een vordering tot bewaring van de monsternames, totdat er wordt beslist tot analyse, tot vernietiging of tot teruggave. De zak met kledingstukken en voorwerpen zal op de griffie bewaard worden totdat hierover een beslissing genomen wordt.

D. Onderzoek van de overtuigingsstukken

Om de gerechtskosten binnen de perken te houden en overbodige DNA-analyses te vermijden, wordt aanbevolen de overtuigingsstukken aan een eerste onderzoek te onderwerpen waardoor men kan vaststellen of er hierop bruikbare DNA-sporen aanwezig zijn.

a. Kledingstukken en voorwerpen

5.6. De politieambtenaar bezorgt de kledingstukken en voorwerpen in principe aan het LTWP van de Gerechtelijke Politie, via kantschrift van de magistraat. Een mondelinge vordering dient door een kantschrift bevestigd te worden. De politieambtenaar overhandigt eveneens een kopie van de inventaris van de inbeslagname en het kantschrift.

¹⁰ De neerlegging en de bewaring van de stukken mogen geen gerechtskosten met zich meebrengen.

Overeenkomstig omzendbrief COL 21/2013, die het artikel 5, §2 *in fine* van het koninklijk besluit inzake DNA uit 2013¹¹ verduidelijkt, staat het LTWP in voor het onderzoek van de overtuigingsstukken, met de bedoeling de stukken te selecteren die van belang zijn. Zodra de onderzoeken afgerond zijn, stelt het betrokken LTWP een proces-verbaal op waarin een overzicht van de resultaten gegeven wordt. Het LTWP neemt dan ook contact op met het aangewezen DNA-onderzoekslaboratorium om afspraken te maken over de overbrenging van de te onderzoeken stukken.

In afwachting van de erkenning van de kwaliteit van de prestaties van de LTWP en van hun accreditering, moet deze opdracht toevertrouwd worden aan de DNA-onderzoekslaboratoria of aan het N.I.C.C.

Bijgevolg worden de kledingstukken en de voorwerpen aan de verbaliserende politiedienst overhandigd zodat ze hun weg naar het (de) aangewezen laboratori(um)(a) kunnen vervolgen. Indien er meer dan één deskundige aangesteld wordt (DNA, Toxicologie...), dan zal elk van hen afzonderlijk de stukken ontvangen die voor hem bestemd zijn.

b. S.A.S.

5.7. De politieambtenaar legt de S.A.S. zo snel mogelijk neer bij het door de gerechtelijke overheden aangewezen DNA-onderzoekslaboratorium om er de voorafgaande onderzoeken, zoals omschreven in de typevordering (bijlage 6), uit te voeren.

Indien de S.A.S. niet binnen de 24 uur na de verzegeling naar het laboratorium overgebracht kan worden, moet de arts de set koud (in de koelkast) bewaren. De politieambtenaar bezorgt de S.A.S. zo snel mogelijk, en uiterlijk drie dagen na de verzegeling, aan het laboratorium. Indien het onderzoek op een vrijdagavond of tijdens het weekend plaatsvindt, zal de S.A.S. de volgende maandagmorgen naar het laboratorium gebracht worden.

E. Wetenschappelijke analyses en vergelijking

5.8. Indien het onderzoek van de overtuigingsstukken bruikbare sporen oplevert, dan kan de wetenschappelijke analyse ervan aangevat worden.

De monsternames uit de S.A.S. en de sporen die op de kleding- en andere overtuigingsstukken aangetroffen werden, zullen geanalyseerd worden naargelang hun juridisch belang. Hierbij wordt rekening gehouden met het voorafgaande onderzoek van het dossier, om overbodige analyses te vermijden die op hun beurt kunnen leiden tot onnodige kostenstaten van deskundigen. Hiertoe wordt verwezen naar het vorderingsmodel dat als bijlage 6 bij deze richtlijn gevoegd werd.

¹¹ Koninklijk besluit van 17 juli 2013 tot uitvoering van de wet van 22 maart 1999 betreffende de identificatieprocedure via DNA-onderzoek in strafzaken en tot bepaling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 7 november 2011 houdende wijziging van het Wetboek van Strafvordering en van de wet van 22 maart 1999 betreffende de identificatieprocedure via DNA-onderzoek in strafzaken.

Zodra de analyses afgerond zijn, bezorgt het laboratorium de kledingstukken en voorwerpen aan de griffie van de betrokken correctionele rechtbank, en bewaart het de niet voor de analyse gebruikte monsters uit de S.A.S. in de vereiste omstandigheden¹².

Indien de magistraat beslist dat een dergelijke wetenschappelijke analyse niet uitgevoerd moet worden, dan wordt deze beslissing aan het slachtoffer toegelicht¹³. De justitieassistent slachtofferonthaal kan hierbij een intermediaire rol spelen. De niet-geanalyseerde monsternames worden evenwel bewaard voor een termijn die door de magistraat werd bepaald.

5.9. Krachtens de wet betreffende de identificatieprocedure via DNA-onderzoek in strafzaken¹⁴ zendt de gevorderde deskundige de DNA-profielen die werden verkregen aan de hand van de sporen die beantwoorden aan de criteria van opname - met uitzondering van de enkelvoudige DNA profielen die overeenstemmen met het referentieprofiel van het slachtoffer - en deze van de referentiestalen van de verdachten ambtshalve over aan de dienst gegevensbanken van het N.I.C.C binnen een termijn van 15 dagen na de verzending van het deskundigenverslag. De DNA-profielen van de sporen worden opgeslagen in de gegevensbank 'criminalistiek'.

De genetische profielen van de verdachten worden éénmalig vergeleken met de Belgische DNA-gegevensbanken. Deze profielen van de verdachten worden opgeslagen in de gegevensbank 'criminalistiek', wanneer er door het DNA-onderzoekslaboratorium een positief verband wordt gevonden met de sporen in het dossier, of wanneer er een positief verband wordt vastgesteld tijdens de éénmalige vergelijking met de DNA-profielen opgeslagen in de Belgische DNA-gegevensbanken.

Wanneer een DNA-profiel (spoor of verdachte) wordt opgeslagen in de Belgische DNA-gegevensbanken, dan wordt het vergeleken met de nationale gegevens (gegevensbanken 'criminalistiek' en 'veroordeelden') en met de buitenlandse gegevensbanken volgens de criteria bepaald in de besluiten 2008/615/JBZ en 2008/616/JBZ van de raad van de Europese unie van 23 juni 2008.

De omzendbrief COL 21/2013 verduidelijkt dat het DNA-profiel van het slachtoffer of de DNA-profielen van de sporen die een zuivere match vormen met DNA-profiel van het slachtoffer niet worden overgezonden ter vergelijking met de gegevensbanken, behoudens andersluidende vordering van de magistraat¹⁵.

5.10. Overeenkomstig de voorwaarden bepaald in de artikelen 44*sexies* en 90*duodecies* Sv. kan de magistraat eveneens vorderen dat een DNA-profiel opgesteld wordt van om het even welke andere derde die bij het misdrijf betrokken was, om uit te sluiten dat deze laatste bijgedragen kan hebben tot de sporen (bijvoorbeeld de gebruikelijke seksuele partner van het slachtoffer). Deze referentieprofielen mogen echter niet worden opgenomen in en vergeleken met de DNA-gegevensbanken. Deze profielen mogen vanzelfsprekend wel vergeleken worden met de DNA

¹² Zie in dit opzicht punt 1.3.3. (4) van omzendbrief COL 21/2013.

¹³ Ingevoerd door de artikelen 8 en 9 van de wet van 30 november 2011 tot wijziging van de wetgeving wat de verbetering van de aanpak van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie betreft, die de artikelen 44*sexies* en 90*duodecies*, §4 van het Wetboek van Strafvordering aanvullen (B.S., 20 januari 2012).

¹⁴ Wet van 22 maart 1999 betreffende de identificatieprocedure via DNA-onderzoek in strafzaken (B.S., 30 november 2011).

¹⁵ Zie in dit opzicht punt 3.3.2. (3) van omzendbrief COL 21/2013.

profielen van de sporen uit hetzelfde dossier.

F. “Drugs Facilitated Sexual Assault”

5.11. Het gedwongen toedienen van psychoactieve substanties aan een slachtoffer, vaak zonder haar medeweten, kan leiden tot een vermindering van haar bewustzijn (tot zelfs verdoving), van haar beoordelingsvermogen en geheugen. Deze substanties maken het slachtoffer bijzonder kwetsbaar en niet in staat om te reageren op de agressie.

Wanneer het slachtoffer zedenfeiten meldt, kan zij, ofwel uit onwetendheid ofwel omdat uit angst om als druggebruikster beschouwd te worden, nalaten om te verduidelijken dat ze vreest dat ze verdovende middelen, alcohol en/of geneesmiddelen heeft gebruikt.

Het is dus van essentieel belang dat de politieambtenaren die de slachtoffers opvangen bewust gemaakt worden voor deze praktijken en het slachtoffer wijzen op het belang om deze aan te geven. Men moet voor ogen houden dat, zelfs al heeft het slachtoffer vrijwillig verdovende middelen, alcohol en/of geneesmiddelen gebruikt, dan betekent dat hoe dan ook niet dat ze met het seksueel contact ingestemd heeft.

De gevorderde arts die het slachtoffer moet onderzoeken, zal deze hypothesen ook systematisch met betrokkene moeten bespreken en neemt zijn besluiten op in zijn rapport.

In voorkomend geval zal de magistraat een forensisch toxicoloog aanwijzen om de door de S.A.S. voorziene bloed- en urineafnames te analyseren (zie typevordering ‘toxicologie’ – bijlage 8).

Wanneer het slachtoffer de feiten pas een aantal dagen of zelfs weken na het misdrijf aangeeft, kan het gebruik van sommige substanties aangetoond worden door de analyse van een haarlok. In deze gevallen zal de magistraat de dienst Toxicologie van het N.I.C.C. contacteren om na te gaan welke maatregelen getroffen moeten worden.

G. Verplichte vermeldingen in het proces-verbaal en de bijlagen

5.12. In het proces-verbaal worden volgende zaken vermeld:

- de vordering van de arts en zijn identiteit;
- de vordering(en) van het (de) laboratorium(a) voor wetenschappelijke analyse en hun gegevens;
- de inbeslagname van de kledingstukken en voorwerpen;
- het nummer van neerlegging op de griffie van de correctionele rechtbank;
- de verschillende verzegelingen (post 1: S.A.S., post 2: zak);
- het identificatienummer van de S.A.S.;
- het notitienummer;
- alle handelingen;
- de eventuele opheffing van het beslag op de kledingstukken en de voorwerpen van het slachtoffer;
- de eventuele wens van het slachtoffer om bepaalde inbeslaggenomen kledingstukken of voorwerpen die haar toebehoren, niet terug te krijgen.

5.13. De witte pagina's van het medisch verslag worden onder gesloten omslag samen met de inventaris van de kledingstukken en de voorwerpen bij het proces-verbaal gevoegd. Deze stukken worden aan het dossier toegevoegd.

H. Honoraria

5.14. De honoraria voor de analyses van een S.A.S. zijn gerechtskosten en worden geregeld door het koninklijk besluit van 27 november 2015¹⁶. De medische handelingen inzake het onderzoek van het slachtoffer en de bijkomende handelingen worden voorzien in de artikelen 7 en 9 van de schaal der honoraria in strafzaken (indexering: omzendbrief 131^{quater} van 31 januari 2013).

6. SLACHTOFFERZORG

In alle stadia van de procedure moet men erop toezien dat de impact van de trauma's die het slachtoffer opliep beperkt wordt en dat elke nieuwe victimisering vermeden wordt.

A. Op niveau van de politiediensten

6.1. De politieambtenaar licht het slachtoffer in dat het wenselijk is om vóór het medisch onderzoek in vervangkleding te voorzien. Hij deelt het slachtoffer ook mee dat de kledingstukken en de voorwerpen die zij droeg op het moment van de feiten, in beslag genomen kunnen worden en dat ze er, in dat geval, ofwel afstand van kan doen ofwel de teruggave ervan kan vragen.

6.2. Inzake het verhoor is het aangewezen de uiteenzetting in de gids voor de politiediensten na te leven (cf. bijlage 2). Het draaiboek 'zedemisdrijven' van de Federale Politie en de ministeriële richtlijn van 16 juli 2001 over de audiovisuele opname van het verhoor van minderjarige slachtoffers of getuigen van misdrijven bevatten overigens elementen over de manier waarop dergelijke verhoren moeten verlopen.

6.3. Onverminderd:

- eventuele aanvullende richtlijnen van de gerechtelijke overheden,
- het samenwerkingsakkoord van 7 april 1998 tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg,
- de protocolakkoorden van 5 juni 2009 inzake slachtofferzorg¹⁷,

en overeenkomstig:

- artikel 46 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt,

¹⁶ Koninklijk besluit van 27 november 2015 houdende uitvoering van artikel 6 van de programmawet (II) van 27 december 2006 tot bepaling van de tarieven in strafzaken voor het deskundigenonderzoek in genetische analyse in opdracht van een gerechtelijke overheid (B.S., 30 november 2015).

¹⁷ Zie het protocolakkoord tussen de Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie inzake slachtofferzorg (B.S., 15 juli 2009); het protocolakkoord tussen de Staat, de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest inzake slachtofferzorg, B.S. van 15 juli 2009; en het protocolakkoord tussen de Staat en de Duitstalige Gemeenschap inzake slachtofferzorg (B.S., 15 juli 2009).

- omzendbrief GPI 58 van 4 mei 2007 van de minister van Binnenlandse Zaken¹⁸, moet de politieambtenaar (en dit is bij voorkeur, volgens de beschikbaarheden van de dienst, een politieambtenaar die een specifieke opleiding gevolgd heeft):
- het slachtoffer van verkrachting of aanranding van de eerbaarheid opvangen in optimale materiële omstandigheden, in een aangepast lokaal beschut tegen nieuwsgierige blikken,
- blijk geven van luisterbereidheid, geduld en begrip,
- het slachtoffer algemene inlichtingen geven over het verdere verloop van de procedure,
- het slachtoffer doorverwijzen naar gespecialiseerde instanties voor slachtofferhulp en de gegevens verstrekken van de dienst slachtofferonthaal van het justitiehuis van het gerechtelijk arrondissement dat het dossier behandelt.

6.4. De politieambtenaar past de richtlijnen toe uit de herziene omzendbrief COL 5/2009 van 13 november 2014 m.b.t. de attesten van klachtneerlegging en de registratie van de verklaringen van benadeelde persoon.

Hij zal er in het bijzonder op toezien dat het slachtoffer informatie krijgt over het feit dat zij zich als benadeelde persoon kan laten registreren en over de rechten die hiermee gepaard gaan, evenals over de manier waarop ze dit kan doen. Hij overhandigt aan het slachtoffer ook het attest van klachtneerlegging.

6.5. De politieambtenaar licht het slachtoffer in dat zij gratis een afschrift van de tekst van haar verhoor kan ontvangen¹⁹.

B. Op niveau van de gevorderde arts

6.6. De gevorderde arts stelt het slachtoffer zoveel mogelijk gerust en verschaft uitleg over zijn eigen rol en over het gebruik van de S.A.S. Hij geeft hierbij blijk van luisterbereidheid, geduld en begrip.

De bedoeling van elke handeling en elke monsternamen wordt aan het slachtoffer uitgelegd.

Na het onderzoek licht de arts het slachtoffer in over de weg die de S.A.S. zal afleggen.

Hij overhandigt het slachtoffer het informatiedocument en de brochure 'U bent slachtoffer' die deel uitmaken van de S.A.S.

C. Op niveau van de gerechtelijke overheden

6.7. In het algemeen dienen *“slachtoffers van misdrijven en hun verwanten zorgvuldig en correct te worden bejegend, in het bijzonder door terbeschikkingstelling van de nodige informatie en, in voorkomend geval, het bewerkstelligen van contact met de gespecialiseerde diensten en met name met de justitieassistenten. Slachtoffers ontvangen met name de nuttige informatie over de nadere*

¹⁸ Omzendbrief GPI 58 van 4 mei 2007 betreffende politionele slachtofferbejegening in de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus.

¹⁹ Artikel 28quinquies, §2 en artikel 57, §2 van het Wetboek van Strafvordering.

*regels voor de burgerlijke partijstelling en de verklaring van benadeelde persoon. (...)*²⁰

Deze algemene principes zijn uiteraard van toepassing op slachtoffers van verkrachting of aanranding van de eerbaarheid.

6.8. Het parket vat systematisch de dienst slachtofferonthaal in dossiers waarin beslist werd de S.A.S. te gebruiken. Deze vating gebeurt overeenkomstig de modaliteiten voorzien in de punten 6.3 en 6.4 van de omzendbrief COL 16/2012 betreffende het slachtofferonthaal op parketten en rechtbanken²¹.

Deze omzendbrief herneemt bovendien in het punt 6.6. de verschillende opdrachten van de justitieassistenten in het kader van de individuele dossiers.

6.9. De gerechtelijke overheden moeten, van zodra dit mogelijk is, het slachtoffer alle informatie bezorgen waarover zij beschikken en die zij mogen vrijgeven, over de feiten die zij heeft ondergaan en over het verloop van het onderzoek en van de procedure. Zij zien erop toe dat dit in aangepaste bewoordingen gebeurt om er zeker van te zijn dat het slachtoffer alles goed begrepen heeft.

6.10. Indien het slachtoffer of haar naastbestaanden uitgenodigd worden voor een verhoor of een confrontatie, verstrekken de onderzoekers en de magistraten hen uitleg over de noodzaak hiervan.

In de mate van het mogelijke worden ze naar aangepaste lokalen gebracht. Er zal bovendien bijzondere aandacht worden besteed aan minderjarige slachtoffers.

6.11. In geval van een verhoor door een magistraat licht de onderzoeksrechter of de procureur des Konings het slachtoffer erover in dat zij gratis een afschrift van de tekst van haar verhoor kan ontvangen²².

6.12. Een slachtoffer dat, krachtens artikel 5bis van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering, een verklaring van benadeelde persoon heeft afgelegd, wordt op de hoogte gebracht van de beslissing van het parket, evenals van de bepalingen van een rechtsdag voor de onderzoeks- en vonnisgerechten.

6.13. Het slachtoffer moet ingelicht worden over de mogelijkheid om afstand te doen of om teruggave te verkrijgen van alle in beslag genomen persoonlijke bezittingen.

De magistraat kan een beroep doen op de dienst slachtofferonthaal om het slachtoffer deze informatie te bezorgen en/of om haar bijstand te verlenen bij de teruggave van de persoonlijke bezittingen. De omzendbrief COL 16/2012²³ bepaalt de praktische modaliteiten van deze teruggave en herinnert aan de noodzaak om het slachtoffer in respectvolle omstandigheden te ontvangen.

²⁰ Artikel 3bis van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering.

²¹ Gemeenschappelijke omzendbrief van de minister van Justitie en het College van Procureurs-generaal bij de hoven van beroep COL nr. 16/2012 van 12 november 2012 betreffende het slachtofferonthaal op parketten en rechtbanken.

²² Artikel 28quinquies, §2 en artikel 57, §2 van het Wetboek van Strafvordering.

²³ Gemeenschappelijke omzendbrief van de minister van Justitie en het College van Procureurs-generaal bij de hoven van beroep COL nr. 16/2012 van 12 november 2012 betreffende het slachtofferonthaal op parketten en rechtbanken, p. 38-39.

7. EVALUATIE

Deze ministeriële richtlijn treedt in werking op 1 maart 2017

De richtlijn zal geëvalueerd worden door het College van procureurs-generaal. Daartoe zal het expertisenetwerk “Criminaliteit tegen personen” minstens één keer per jaar samenkomen. Van zodra dit nodig is, zal het aan de minister van Justitie en aan het College van procureurs-generaal nuttige voorstellen voorleggen om de richtlijn te wijzigen of aan te vullen. De evaluatie zal onder meer betrekking hebben op de juridische en praktische problemen die zich gesteld hebben.

Koen GEENS, Minister van Justitie.

BIJLAGEN

INFORMATIE VOOR HET SLACHTOFFER

BIJLAGE 1

INFORMATIE VOOR HET SLACHTOFFER

U werd slachtoffer van seksuele agressie. Na uw ontmoeting met de politie en het medisch onderzoek waaraan u onderworpen werd, stelt u zich hoogstwaarschijnlijk een aantal vragen. Wat gebeurde er precies op het politiecommissariaat? Waarom werd een medisch onderzoek uitgevoerd? Wat gebeurt er nadien?

Uw klachtneerlegging

Toen u klacht neerlegde op het commissariaat, stelde een politieambtenaar u verschillende vragen over de feiten die u onderging, de context waarin deze plaatsvonden, de dader en over wat u na het misdrijf gedaan hebt.

U vond het misschien onaangename vragen te beantwoorden, maar toch zijn ze belangrijk. Wanneer een misdrijf gepleegd wordt, laat de dader immers vaak sporen achter op de plaats van de feiten, op de kledij en op het lichaam van het slachtoffer, die hem kunnen identificeren, die bewijselementen kunnen aanleveren en/of die richting kunnen geven aan het onderzoek van de gerechtelijke overheden. Het is om deze reden dat de politieambtenaar vroeg of u ermee instemde om de kledingstukken die u op het moment van de feiten droeg aan de gerechtelijke overheden over te dragen. Zodra de analyses afgerond zijn, kan deze kleding u teruggegeven worden. Hou er echter rekening mee dat ze beschadigd kunnen zijn.

Het medisch onderzoek en de gevolgen ervan

Als gevolg van uw gesprek met de politie besliste de magistraat over te gaan tot een medisch onderzoek aan de hand van de 'seksuele agressie set' (S.A.S.), die speciaal ontworpen werd om sporen af te nemen die de dader op uw lichaam kan achtergelaten hebben bij het plegen van de agressie. Dit onderzoek kan door u als lang en moeilijk ervaren zijn, maar weet dat het zeer nuttig voor het gerechtelijk onderzoek kan zijn. De monsternames die door de arts werd uitgevoerd, worden immers naar een laboratorium verzonden om een aantal analyses uit te voeren om de dader te identificeren en/of bewijselementen te verzamelen.

Niettemin kan de magistraat, op basis van de elementen van het dossier, beslissen om de monsternames niet te laten analyseren. In dit geval zal hij u op de hoogte brengen van de redenen van deze beslissing.

Na het medisch onderzoek bezorgde de arts u een brief waarmee u, indien u dit wenst, een arts van uw keuze op de hoogte kan brengen van wat u overkomen is.

Indien u een onderzoek naar seksueel overdraagbare ziektes of een zwangerschapstest wil laten uitvoeren, dan wordt u aangeraden om u te wenden tot een arts van uw keuze, want deze onderzoeken zijn niet voorzien door de S.A.S.

Het vervolg van de procedure en slachtofferzorg

De magistraat voert het onderzoek om bewijselementen te verzamelen en de dader te identificeren. Zodra het onderzoek afgerond is, zal hij beslissen welk gevolg aan uw klacht gegeven wordt. U heeft een brochure “U bent slachtoffer” ontvangen, die uitleg geeft over het verloop van de gerechtelijke procedure en de rechten waarover u in dit kader beschikt. U kan deze brochure ook raadplegen op de website www.justitie.belgium.be/nl onder de rubriek ‘Publicaties’ (U – U bent slachtoffer).

Mocht u hierover nog vragen hebben, dan kan u contact opnemen met de **dienst slachtofferonthaal** (die deel uitmaakt van het justitiehuis). Deze dienst kan u immers specifieke informatie geven over uw dossier en over de lopende procedure. De dienst kan u eveneens de nodige bijstand en ondersteuning bieden tijdens de hele gerechtelijke procedure en u naar andere diensten verwijzen (bijvoorbeeld voor juridische bijstand of psychosociale steun).

Indien u overigens moeilijkheden ondervindt om de gevolgen van het misdrijf te verwerken, dan kan u zich richten tot de **dienst slachtofferhulp**, die u psychosociale en praktische hulp kan bieden bij al deze stappen en u informatie kan verstrekken.

U vindt de gegevens van deze diensten in het attest van klachtneerlegging dat u door de politie overhandigd werd.

Indien u nog bijkomende informatie wenst, kunt u zich richten tot: www.seksueelgeweld.be.

VERKLARENDE FICHES VOOR DE POLITIEDIENSTEN

BIJLAGE 2 A

FICHE 1: SLACHTOFFERZORG

REFERENTIES:

- Artikel 46 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt;
- Omzendbrief GPI 58 van de minister van Binnenlandse Zaken betreffende politionele slachtofferbejegening in de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus;
- Ministeriële omzendbrief van 16 juli 2001 over de audiovisuele opname van het verhoor van minderjarige slachtoffers of getuigen van misdrijven;
- Omzendbrief COL 5/2009 van het College van Procureurs-generaal bij de hoven van beroep m.b.t. de attesten van klachtneerlegging en de registratie van de verklaringen van benadeelde persoon;
- Gemeenschappelijke omzendbrief COL 16/2012 van de minister van Justitie en het College van Procureurs-generaal bij de hoven van beroep van 12 november 2012 betreffende het slachtofferonthaal op parketten en rechtbanken;
- Draaiboek Zedenmisdrijven van de Federale Politie;
- Brochure "U Bent Slachtoffer".

1. ONTHAAL EN OPVANG

- Laat het slachtoffer niet onnodig wachten en breng haar naar een apart lokaal.
- Vermeld bij de eerste ontmoeting niet alleen duidelijk uw naam, voornaam, functie en gegevens maar, in voorkomend geval, ook deze van de contactpersoon.
- Geef blijk van empathie, spreek op een respectvolle toon, let op uw taalgebruik en zorg ervoor dat u niet gestoord wordt.
- Respecteer de privacy van het slachtoffer.
- Schakel een collega van de dienst politionele slachtofferbejegening in wanneer medische hulp noodzakelijk lijkt. Hij kan immers beter inschatten of dit noodzakelijk is, terwijl de eventuele lichamelijke bewijselementen bewaard blijven (Stuur het slachtoffer dus niet automatisch naar een arts of een ziekenhuis!). Indien de toestand van het slachtoffer hulp behoeft, dan spreekt het voor zich dat deze hulp voorrang heeft op alle andere gerechtelijke handelingen.
- Hou rekening met dringende/praktische problemen (dringende medische/psychologische bijstand, verwittigen van de gezinsleden of andere personen, ophalen van de kinderen op school, gevaar voor de slachtoffers of andere personen, vragen met betrekking tot de ziekteverzekering (vb. terugbetaling van HIV-geneesmiddelen)...).
- Doe beroep op de dienst politionele slachtofferbejegening indien u het slachtoffer niet alleen of in optimale omstandigheden kan bijstaan.
- Vraag aan het slachtoffer of zij wenst dat een vertrouwenspersoon het verhoor bijwoont. Opmerking: men mag niet uit het oog verliezen dat de procureur des Konings of de onderzoeksrechter via een gemotiveerde beslissing kan weigeren dat een bepaald persoon tijdens het verhoor aanwezig is (cf. ministeriële omzendbrief van 16 juli 2001 over de audiovisuele opname van het verhoor van minderjarige slachtoffers of getuigen van misdrijven).
- Stel nog geen gerichte vragen over de feiten. Niettemin moet iedere (relevante) spontane verklaring in het proces-verbaal opgetekend worden.
- Hou voor ogen welk type onderzoek vereist is bij zedenfeiten. Vergeet de dringende onderzoeksdaden niet (S.A.S., sporenonderzoek, enz.).

2. MEDEDELING VAN INFORMATIE

- Deel alle informatie in duidelijke en aan het slachtoffer aangepaste bewoordingen mee.
- Overhandig alle nuttige documenten, zoals de brochure “U bent slachtoffer” en het attest van klachtnaarlegging. Verstrek nooit een document zonder er uitleg bij te geven!
- Geef het slachtoffer informatie over de mogelijkheid om, via het invullen van het typeformulier (cf. omzendbrief COL 5/2009), een verklaring van benadeelde persoon af te leggen, en over de rechten die hiermee gepaard gaan.
- Spreek u niet uit over de eventuele resultaten van het onderzoek of bepaalde onderzoeksdaten. Tracht steeds onpartijdig te blijven en maak geen beloftes.

3. DOORVERWIJZING VAN HET SLACHTOFFER

Licht het slachtoffer in over het bestaan van diensten waartoe ze zich kan wenden om hulp of bijstand te krijgen:

- De **dienst slachtofferonthaal** (die deel van het justitiehuis uitmaakt) kan aan de slachtoffers niet alleen specifieke informatie over hun dossier en de lopende procedure verstrekken, maar ook de nodige bijstand en ondersteuning verlenen tijdens de hele gerechtelijke procedure (bijvoorbeeld bij de teruggave van de overtuigingsstukken of op de zittingen). Daarnaast moet de dienst de slachtoffers ook doorverwijzen naar de bevoegde diensten, afhankelijk van het probleem dat zich stelt.
- De **dienst slachtofferhulp** kan slachtoffers bijstaan die problemen ondervinden om de gevolgen van het misdrijf te verwerken, door hen psychosociale en praktische hulp kan bieden en informatie kan verstrekken.

Vraag aan het slachtoffer de toelating om haar gegevens aan de dienst slachtofferhulp over te maken. Is dit het geval, dan zal deze dienst het slachtoffer zo snel mogelijk contacteren. Zorg ervoor dat het doorverwijzingsformulier wordt ingevuld of neem in dringende gevallen rechtstreeks contact op met de dienst slachtofferhulp. Vermeld nadien dit verwijzaanbod in het proces-verbaal en verstuur het formulier zo snel mogelijk naar de dienst slachtofferhulp.

4. BIJZONDER GEVAL: “DRUGS FACILITATED SEXUAL ASSAULT”

Wees bijzonder opmerkzaam voor de frequente gevallen waarbij op een gedwongen manier psychoactieve substanties aan het slachtoffer toegediend worden die haar bewustzijn verminderen (tot zelfs verdoven), evenals haar beoordelingsvermogen en haar geheugen. Beklemtoon bij het slachtoffer het belang om dergelijke praktijken te melden.

5. HERCONTACTNAME

Het kan niet alleen voor het slachtoffer (aanvullen van de verstrekte inlichtingen en beantwoorden van eventuele vragen), maar ook voor de politiedienst (bijkomende informatie van het slachtoffer) nuttig zijn om enige tijd na de feiten opnieuw contact op te nemen.

FICHE 2: VERHOOR VAN HET SLACHTOFFER

REFERENTIES:

- Draaiboek Zedenmisdrijven van de Federale Politie;
- Ministeriële omzendbrief van 16 juli 2001 over de audiovisuele opname van het verhoor van minderjarige slachtoffers of getuigen van misdrijven.

1. ALGEMENE AANDACHTSPUNTEN VOOR HET VERHOOR VAN HET SLACHTOFFER (“SALDUZ I”)

- Het verhoor van minderjarigen wordt **audiovisueel** opgenomen, behoudens andersluidende gemotiveerde beslissing van de procureur des Konings of de onderzoeksrechter. De minderjarige moet zijn toestemming voor deze opname geven. Indien de minderjarige jonger is dan 12 jaar, dan volstaat het om hem hierover in te lichten. Een audiovisuele opname wordt ook aanbevolen voor meerderjarige slachtoffers of getuigen die zich in een bijzonder kwetsbare situatie bevinden of sterk getraumatiseerd zijn. Het is de magistraat die de ernst van deze kwetsbaarheid of van dit trauma beoordeelt.
- **Stel uzelf voor en geef uitleg bij het verloop** van het verhoor. Leg uit dat het wel degelijk noodzakelijk is om sommige vragen te stellen die schokkend voor het slachtoffer zouden kunnen zijn.
- Elk verhoor begint met een **beknopte mededeling van de feiten** en van de door de “Salduz-wet” toegekende **rechten**. Besteed bijzondere aandacht aan het feit dat het slachtoffer niet verplicht kan worden zichzelf te beschuldigen.
- In het verhoor moet bevestigd worden of er al dan niet een **vertrouwenspersoon** aanwezig is.
- Laat het slachtoffer praten en onderbreek haar zo weinig mogelijk, **zij moet vrijuit kunnen spreken** en noteer de belangrijkste punten. Stel nadien **algemene vragen** (verhelderen van sommige punten die niet of onvolledig werden aangehaald). Ga daarna indien nodig over op **meer specifieke vragen** om details over de feiten te krijgen (vb. Kleepte het slachtoffer zich na de feiten om? Nam zij een douche? Heeft zij, op welke manier dan ook, iets veranderd op de plaats delict? Heeft zij iets gedronken?...). De **meest intieme vragen** komen op het einde van het verhoor.
- Als er een **huisbezoek** nodig is, vraag dan de toestemming van het slachtoffer.
- Leg, indien dit relevant geacht wordt, het nut van de **S.A.S.** uit voor het verzamelen van materiële sporen waardoor het genetisch profiel van de dader opgemaakt kan worden aan de hand van een DNA-analyse van de monsternames, en beveel deze procedure aan. Vraag het slachtoffer om haar toestemming en zet dit op papier. Wordt dit geweigerd, stel dan aan het slachtoffer voor een medisch attest aan een geneesheer te vragen.
- Deel aan het slachtoffer mee dat zij zich tijdens het medisch onderzoek zonder bijkomende kosten door een **arts van haar keuze** kan laten bijstaan.
- Licht het slachtoffer in over het feit dat zij gratis een **afschrift van de tekst** van haar verhoor kan ontvangen.

2. GEDETAILLEERDE AANDACHTSPUNTEN VOOR HET VERHOOR VAN HET SLACHTOFFER

► Moment van de feiten

- Wie? (*identiteit, zo volledig mogelijke beschrijving van de dader: fysiek, gedrag, tatoeages, postuur, manieren, kledingdetails, transportmiddel*);
- Heeft wat gedaan? (+ *constitutieve bestanddelen van het misdrijf*);
- Ten aanzien van wie? (*identiteit van het slachtoffer*);
- Hoe? (*uitvoeringsdetails, beschrijving van de seksuele activiteiten van de agressor + volgorde waarin ze zich hebben afgespeeld*);
- Manier waarop het slachtoffer door de dader werd benaderd/met de dader in contact kwam;
- Waar? (*adres en zo precies mogelijke plaats + beschrijving*);
- Wanneer? (*en hoe vaak?*);
- Activiteit van het slachtoffer op het moment van de feiten;
- Hoe reageerde het slachtoffer tijdens de feiten? (*slagen, geschreeuw, fysieke of verbale weerstand, bleef passief*);
- Hoe reageerde de dader:
 - op de weerstand van het slachtoffer?
 - gaf hij de indruk een seksuele disfunctie te hebben?
 - heeft hij op een bepaald moment zijn houding gewijzigd?
 - nam hij bepaalde voorzorgen om te vermijden dat de politie een verband kan leggen tussen hemzelf en de feiten?
 - heeft hij iets gezegd? (*wat, toon ...*)
 - heeft hij iets meegenomen bij het verlaten van de plaats van de feiten?
- Hoe en wanneer kwamen de feiten tot een einde?
- Zijn er bruikbare sporen:
 - op het slachtoffer?
 - op de plaats van de feiten?

► Periode vóór de feiten

- Wat zijn de dagelijkse gewoonten van het slachtoffer (en, indien bekend, van de verdachte)?
- Vroegere contacten met de dader, telefoontjes, berichten, e-mails, voyeurisme, poging tot braak of andere specifieke gedragingen...
- Datum van laatste seksuele betrekkingen met wederzijdse toestemming met de partner: uitleggen waarom het noodzakelijk is om over deze informatie te beschikken.

► Periode tussen de feiten en de aangifte

- Wat zijn de gevolgen van de feiten?
 - voor het slachtoffer (kwetsuren, actuele gevaarsituatie, schade, trauma)
 - voor de dader (kwetsuren)
 - voor derden
- Gesprekken over de feiten (met wie sprak zij waarover?)
 - Eventuele contacten met de dader/met de hulpdiensten
 - Gedachten en gevoelens van het slachtoffer
 - Reden(en) van de aangifte
 - Eventuele angsten of nood aan bescherming

FICHE 3: PROCES-VERBAAL

WELKE GEGEVENS MOETEN IN HET PROCES-VERBAAL OPGETEKEND WORDEN ?

- Vatting;
- Relas van de feiten;
- Verhoor van de klager (vertrouwenspersoon, slachtoffer of getuige);
- Vaststellingen (sporen, ...). Bijvoegen van foto's, plan, ...;
- Toestemming van het slachtoffer voor het uitvoeren van een S.A.S.;
- Beschrijving/identificatie van de verdachte;
- Antecedenten van de verdachte (gerechtelijke antecedenten, gekend in de ANG,...);
- Advies van de magistraat: hem om toestemming vragen om over te gaan tot een S.A.S.;
- Uitvoering van de instructies van de magistraat;
- Uitvoering van de monsternames a.h.v. een S.A.S. en toevoeging van de verschillende documenten:
 - de vordering van de arts en zijn identiteit, eedaflegging, memories van gerechtskosten in twee exemplaren;
 - de vordering(en) van het (de) laboratorium(a) voor wetenschappelijke analyse en de gegevens ervan;
 - de vermelding van de inbeslagname van de kleding en voorwerpen;
 - het neerleggingsnummer dat werd toegekend door de griffie van de correctionele rechtbank op basis van het ontvangstbewijs van het laboratorium;
 - de vermelding van de verzegelingen (post 1: S.A.S., post 2: zak);
 - het identificatienummer van de S.A.S.;
 - het notitienummer;
 - de vermelding van alle handelingen;
 - de vermelding van de eventuele opheffing van de inbeslagname van de kleding en voorwerpen van het slachtoffer;
 - de vermelding van de eventuele wens van het slachtoffer om sommige in beslag genomen kledingstukken of voorwerpen niet terug te krijgen.
- Inbeslagname van de verzegelde S.A.S., ontvangst/vertrek van de S.A.S. uit het labo en van de kleding en voorwerpen uit de griffie;
- Neerlegging van de S.A.S. bij het aangewezen labo en, desgevallend, neerlegging van de kleding en voorwerpen die aan het slachtoffer toebehoren;
- Verho(o)r(en) van de getuige(n);
- Buurtonderzoek (leerkrachten, burens, ...);
- Verhoor van de verdachte bij aanhouding;
- Huiszoeking of huisbezoek;
- Uitvoering van de instructies van de magistraat;
- Bericht van terbeschikkingstelling wanneer de verdachte aangehouden wordt;
- Verzending van een voor eensluidend verklaard afschrift van het proces-verbaal aan het parket bij de familierechtbank in geval van een minderjarige in gevaar;
- Toevoeging aan het proces-verbaal van alle bijlagen, waaronder de witte pagina's uit het medisch verslag, onder gesloten omslag, en de gedetailleerde inventaris van de overtuigingsstukken.

FICHE 4: BESLISSING VAN DE MAGISTRAAT

REFERENTIES:

- Artikelen 41, 90bis en 92 van het Wetboek van Strafvordering;
- Ministeriële omzendbrief van 16 juli 2001 over de audiovisuele opname van het verhoor van minderjarige slachtoffers of getuigen van misdrijven;
- Ministeriële richtlijn betreffende de seksuele agressie set van 8 februari 2017;
- Omzendbrief COL 21/2013 van het College van Procureurs-generaal bij de hoven van beroep van 19 december 2013 betreffende de identificatieprocedure via DNA-analyse in strafzaken.

1. WANNEER DE MAGISTRAAT WAARSCHUWEN ?

Nadat u de eerste elementen verzameld en, indien mogelijk, het slachtoffer verhoord hebt, dient u voor alle gevallen van verkrachting of aanranding van de eerbaarheid contact op te nemen met de procureur des Konings, die u de nodige instructies zal geven.

Bijzonder aandachtspunt:

- Indien een audiovisuele opname van het verhoor wordt overwogen (**minderjarig slachtoffer of bijzonder kwetsbare of ernstig getraumatiseerde meerderjarig slachtoffer**), contacteert u **vooraf** de magistraat. De magistraat kan immers steeds beslissen om aan dit verhoor te verzaken op grond van de omstandigheden van de zaak en in het belang van het slachtoffer. Wordt toch beslist tot een audiovisuele opname van het verhoor, dan wijst de magistraat een gespecialiseerde politieambtenaar bij naam aan.
- Contacteer de magistraat **voordat een S.A.S. op het slachtoffer uitgevoerd wordt** (de toestemming van de magistraat is verplicht wanneer de S.A.S. wordt gebruikt bij ontdekking op heterdaad of indien het meerderjarige slachtoffer hiermee instemt). In de andere gevallen is het de onderzoeksrechter die hierover beslist.

2. WELKE INFORMATIE MOET AAN DE MAGISTRAAT MEEGEDEELD WORDEN ?

- Alle reeds verzamelde elementen van het onderzoek (identiteit(en), waar, wanneer, hoe, enz.).
- De eerste genomen maatregelen.
- De vooropgestelde maatregelen (voorstel tot onderzoek ter plaatse door een laboratorium omwille van de aanwezigheid van bruikbare sporen, gebruik van de S.A.S., opportuniteit van een aanhouding....).
- Het feit of het slachtoffer al dan niet toestemming geeft voor het gebruik van de S.A.S. en, in voorkomend geval, de redenen van de weigering.
- Het eventuele vermoeden dat het gaat om een “Drugs Facilitated Sexual Assault”.
- De eventuele antecedenten van de verdachte.

FICHE 5 : DE SEKSUELE AGRESSIE SET

REFERENTIES:

- In de op de portaalsite van de politie ter beschikking gestelde Interventiegids Terrein (IGT) opgenomen praktische gids voor de bescherming, afname en bewaring van sporen;
- Omzendbrief COL 21/2013 van het College van Procureurs-generaal bij de hoven van beroep van 19 december 2013 betreffende de identificatieprocedure via DNA-analyse in strafzaken;
- Ministeriële richtlijn betreffende de seksuele agressie set van 8 februari 2017.

1. VOORAF

Wat de afname van sporen op de plaats van de feiten betreft op een (niet-verdachte) derde en de verdachte, worden de procedures en de opdrachten van alle actoren omschreven in deel III van de omzendbrief DNA .

Om zijn doelstelling te bereiken, is een monstername aan de hand van een S.A.S. absoluut aanbevolen binnen een termijn die korter is dan 24 uur na een verkrachting (vaginale, anale monstername,...). Het is niettemin nog mogelijk om monsters te nemen na deze termijn, en tot 72 uur na de verkrachting, wanneer verdachte biologische sporen aangetroffen worden op, bijvoorbeeld, het huidoppervlak van het slachtoffer of als het slachtoffer zich niet of nauwelijks gewassen heeft²⁴. De sporen op kleding, beddengoed,... zijn tijdsbestendig, en hoewel het steeds aanbevolen wordt om de analyse op korte termijn uit te voeren, kan ze in dit geval quasi zonder tijdsbeperking worden uitgesteld. In geval van aanranding van de eerbaarheid blijft het aangewezen om monsters af te nemen omdat de dader een aantal sporen kan hebben achtergelaten die als aanwijzing kunnen dienen (onder meer haren, vezels, diverse biologische vlekken).

Indien wordt beslist om de S.A.S. te gebruiken, dan stellen de rechterlijke overheden gelijktijdig twee vorderingen op, namelijk één met betrekking tot de aanwijzing van de arts, en de andere voor de aanwijzing van het wetenschappelijk laboratorium.

2. INFORMATIE VOOR HET SLACHTOFFER

- Informeer het slachtoffer dat het wenselijk is om vóór het gebruik van de S.A.S. in **vervangkleding** te voorzien. De kleding die zij droeg en de voorwerpen die zij bij zich had op het moment van de feiten kunnen immers in beslag genomen kunnen worden en, wanneer dit ook effectief het geval is, kan zij er nadien ofwel afstand van doen ofwel de teruggave ervan vragen.
- Deel aan het slachtoffer mee dat zij zich zonder bijkomende kosten kan laten bijstaan door een **arts van haar keuze**.

²⁴ De aangegeven termijnen hangen af van verschillende variabele contextuele factoren.

3. PROCEDURE

► Vóór de tussenkomst van de arts

- Vestig de aandacht van de arts op het feit dat de naam van het slachtoffer niet op de externe verpakking of de zak met kledij vermeld mag worden.
- Wees niet aanwezig op het eigenlijke medisch onderzoek.

► Nadat alle monsters afgenomen werden

- **Verzegel de doos door middel van de hiertoe bestemde veiligheidsetiketten** in aanwezigheid van de gevorderde arts en het slachtoffer. Alle uitgevoerde monsternames, maar ook het tijdens het onderzoek ongebruikt gebleven materiaal, moeten in de doos worden teruggeplaatst. Indien de arts onverpakt materiaal heeft gebruikt, bergt hij de monsternames in het zakje op, dat u in aanwezigheid van de arts en het slachtoffer verzegelt.
- **Verzoek het slachtoffer de kledingstukken en voorwerpen te overhandigen** die zij op het moment van de feiten droeg indien zij vóór het medisch onderzoek van kleding heeft gewisseld.
- **Ga over tot de inbeslagname van alle overtuigingsstukken met inachtnaam van alle wettelijke regels** en stel een **proces-verbaal van inbeslagname** op waarin u een inventaris maakt van elk individueel overtuigingsstuk op basis van de gedetailleerde inventaris opgesteld door de arts. Het model van gedetailleerde inventaris van de overtuigingsstukken vindt u in bijlage 7. De gedetailleerde inventaris wordt in tweevoud opgemaakt (of gekopieerd en voor eensluidend verklaard door de arts). Het ene exemplaar wordt aan de zak bevestigd (zonder de naam van het slachtoffer), het andere aan het proces-verbaal.
- **Verzegel** door middel van de hiertoe bestemde veiligheidsetiketten in aanwezigheid van de gevorderde arts en het slachtoffer de **grote papieren zak** waarin de arts alle kledingstukken en andere voorwerpen opgeborgen heeft die tijdens de agressie gedragen werden. Deze worden door de arts beschreven aan de hand van de gedetailleerde inventaris van de overtuigingsstukken, en nadien individueel verpakt worden om kruiscontaminatie tussen de kledingstukken en voorwerpen te vermijden. De arts vult het etiket in (zonder de naam van het slachtoffer) en kleeft het op de zak. Noodzakelijke vermeldingen op de grote papieren zak: identificatienummer van de S.A.S. en notitienummer.
- Voeg het **medisch verslag onder gesloten enveloppe aan het proces-verbaal** toe.

► **Traject van de S.A.S. en de overtuigingsstukken:**

Indien de magistraat één of meerdere deskundigenonderzoeken vordert:

- Breng de S.A.S., de zak met kleding/andere voorwerpen en de inventaris zo snel mogelijk naar het aangewezen laboratorium van technische en wetenschappelijke politie van de gerechtelijke politie of naar het DNA-onderzoekslaboratorium. Indien dit niet kan gebeuren binnen de 24 uur na de verzegeling, bewaart de arts de S.A.S. in de koelkast en dient u de S.A.S. zodra mogelijk, en uiterlijk drie dagen na de verzegeling, aan het laboratorium te bezorgen. Het laboratorium bevestigt ontvangst van overtuigingsstukken zoals vermeld op de inventaris van inbeslagname.
- Leg het ontvangstbewijs van de aan het laboratorium bezorgde overtuigingsstukken ter griffie neer, en neem het neerleggingsnummer in ontvangst, dat u vervolgens aan het laboratorium meedeelt.

Indien de magistraat geen deskundigenonderzoek vordert:

Bezorg, behalve wanneer het parket hierover een specifiek akkoord afgesloten heeft met het laboratorium van technische en wetenschappelijke politie van de gerechtelijke politie of het DNA-onderzoekslaboratorium, de lichamelijke monsternames aan het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie, samen met een vordering tot bewaring ervan totdat er beslist wordt tot analyse, tot vernietiging of tot teruggave. De zak met kleding en voorwerpen zal op de griffie bewaard worden totdat hierover een beslissing genomen wordt.

SAMENVATTENDE TABEL VAN DE VERKLARENDE FICHES VOOR DE POLITIEDIENSTEN

BIJLAGE 2 B

SAMENVATTENDE TABEL VAN DE VERKLARENDE FICHES VOOR DE POLITIEDIENSTEN

	PROCEDURE	POLITIEAMBTENAAR	ANDERE BETROKKENE
SLACHTOFFERZORG (fiche 1) (cf. 6.2 en 6.3):		Bij elke verkrachting of aanranding van de eerbaarheid moet er contact worden opgenomen met de procureur des Konings om instructies te krijgen (cf. 4.1).	DE MAGISTRAAT: De beslissing om over te gaan tot een monsternamen aan de hand van een S.A.S. behoort tot de bevoegdheid van de procureur des Konings in geval van een op heterdaad ontdekt misdrijf en in geval het meerderjarige slachtoffer hiertoe haar schriftelijke toestemming geeft. In alle andere gevallen wordt deze beslissing genomen door de onderzoeksrechter (cf. 4.1).
	Onthaal en opvang	- Aparte ruimte, optimale materiële omstandigheden; - Empathie, luisterbereidheid, menselijkheid, tact, ...; - Nodige medische hulp? - Rekening houden met dringende problemen (bescherming van andere slachtoffers, de familie verwittigen, ...); - Inschakelen van de dienst politionele slachtofferbejegening indien nodig; - Vertrouwenspersoon? - Rekening houden met dringende onderzoekshandelingen (S.A.S., inname van verdovende middelen, alcohol en/of geneesmiddelen , enz.).	DE MAGISTRAAT: - kan beslissen, zelfs indien het slachtoffer minderjarig is, om niet over te gaan tot een audiovisuele opname van het verhoor in functie van de omstandigheden van het onderzoek en in het belang van het kind; - wijst een forensisch toxicoloog aan in geval van inname of vermoeden van inname van verdovende middelen, alcohol en/of geneesmiddelen om de bloed- en urineafnames te analyseren (cf. 5.11.); - kan de vertrouwenspersoon weigeren.
	Mededeling	- Informatie verschaffen over het vervolg van de procedure; - Brochures + uitleg; - Attest van klachtneerlegging/attest van verklaring van benadeelde persoon.	
	Oriëntering	Naar de diensten slachtofferhulp / slachtofferonthaal.	
	Hercontactname	De informatie aanvullen of de vragen van de slachtoffers beantwoorden.	

VERHOOR (fiche 2) (cf. 6.2., 6.4 en 6.5.)		• Audiovisuele opname indien nodig; • U voorstellen en uitleg geven bij het verloop en het nut van de S.A.S.; • Optekenen van de toestemming met de S.A.S.; • Het slachtoffer kan zich laten bijstaan door de arts van haar keuze tijdens het medisch onderzoek; • Het slachtoffer kan zich laten bijstaan door een vertrouwenspersoon tijdens het verhoor; • Het slachtoffer kan gratis een afschrift van de tekst van haar verhoor vragen.	
PROCES-VERBAAL (fiche 3) (cf. 5.12. en 5.13.)		Er wordt melding gemaakt van: - de vordering van de arts en diens identiteit; - de vordering(en) van het laboratorium/de laboratoria voor wetenschappelijke analyse en de gegevens ervan; - de inbeslagname van de kleding en voorwerpen; - het neerleggingsnummer van de griffie van de correctionele rechtbank; - de verschillende verzegelingen (post 1: S.A.S., post 2: zak); - het identificatienummer van de S.A.S.; - het notitienummer; - alle handelingen; - de eventuele opheffing van de inbeslagname van de kleding en de voorwerpen van het slachtoffer; - de eventueel door het slachtoffer uitgesproken wens om bepaalde kledingstukken of voorwerpen die haar toebehoren niet terug te krijgen. De volgende documenten worden aan het PV toegevoegd: - het medisch verslag (witte pagina's) onder gesloten omslag; - de inventaris van de overtuigingsstukken.	

Vóór het optreden van de arts (cf. 5.1)	• Het slachtoffer meedelen dat het wenselijk is om vóór het onderzoek in vervangkleding te voorzien en dat de kleding die ze droeg en de voorwerpen die zij bij zich had op het moment van de feiten in beslag genomen kunnen worden en dat, wanneer dit ook effectief het geval is, zij er ofwel afstand van kan doen ofwel de teruggave ervan kan vragen (cf. 6.1); • De arts eraan herinneren dat de naam van het slachtoffer niet mag worden vermeld op de buitenkant van de doos en op de grote papieren zak; • Niet aanwezig zijn tijdens de medische expertise.	DE MAGISTRAAT: • stelt twee vorderingen op: één met betrekking tot de aanwijzing van de arts en de andere voor de aanwijzing van het wetenschappelijk laboratorium (cf. 4.4.). DE ARTS: • stelt het slachtoffer zoveel mogelijk gerust en verschaft uitleg over zijn eigen rol en over het gebruik van de S.A.S. (cf. 6.6.); • brengt de inname van verdovende middelen, alcohol en/of geneesmiddelen ter sprake bij het slachtoffer en de eraan verbonden risico's (cf. 5.11).
- Na de monsternames (cf. 5.2. en 5.3.)	• Ontvangst van het verslag (witte pagina's) onder gesloten omslag dat aan het proces-verbaal moet worden toegevoegd; • Verzegeling van de doos en de grote zak aan de hand van de veiligheidsetiketten in aanwezigheid van de arts en het slachtoffer; • Inbeslagname van de verschillende stukken via een proces-verbaal van inbeslagname op basis van de gedetailleerde inventaris opgesteld door de arts (in twee exemplaren of met een voor eensluidend verklaard afschrift). • Bevestig het ene exemplaar van de gedetailleerde inventaris aan het proces-verbaal van inbeslagname en het andere aan de papieren zak.	DE ARTS: • De witte pagina's van het medisch verslag worden onder gesloten omslag aan de politieambtenaar bezorgd, de gele pagina's worden aan de doos of aan het zakje gehecht. De blauwe pagina's worden bewaard voor zijn persoonlijk dossier; • De arts zorgt ervoor dat op elke verpakking uit de set het notitienummer van het parket evenals de naam van het slachtoffer worden genoteerd en dat de naam niet wordt vermeld op de buitenverpakking; • De arts beschrijft de kleding en de andere voorwerpen van het slachtoffer aan de hand van de gedetailleerde inventaris (in twee exemplaren of maakt er een voor eensluidend verklaard afschrift van) en pakt ze afzonderlijk in. Alle zakjes worden in de grote papieren zak gestopt waarop het identificatie- en het notitienummer worden vermeld.

	- Traject van de S.A.S. en analyse van de overtuigingsstukken (cf. 5.4., 5.5., 5.6., 5.7., 5.8. en 5.9.)	<u>Indien de magistraat één of meerdere deskundigenonderzoeken vordert:</u> • De S.A.S. en de zak met kleding en andere voorwerpen en de inventaris zo snel mogelijk bezorgen aan het laboratorium van de technische en wetenschappelijke politie of aan een ander aangewezen DNA-onderzoekslaboratorium. Indien de S.A.S. niet binnen de 24 uur na de verzegeling naar het laboratorium overgebracht kan worden, moet de arts de set koud (in de koelkast) bewaren, en moet de S.A.S. zo snel mogelijk, en uiterlijk drie dagen na de verzegeling, bezorgd worden aan het laboratorium; • Het ontvangstbewijs van het laboratorium van de overtuigingsstukken vervolgens ter griffie neerleggen met het oog op de toekenning van een neerleggingsnummer, dat aan het laboratorium moet worden meegedeeld. <u>Indien de magistraat beslist om geen deskundigenonderzoek te vorderen:</u> • Deze lichamelijke monsternames moeten absoluut naar het N.I.C.C. gebracht worden, behoudens een specifiek akkoord met het LTWP van de Gerechtelijke Politie of het lokale DNA-onderzoekslaboratorium, samen met een vordering tot bewaring ervan tot op het moment dat beslist wordt tot analyse, tot vernietiging of tot teruggave. De zak met kleding en voorwerpen wordt op de griffie bewaard totdat hierover een beslissing genomen wordt.	DE ARTS: • bewaart de S.A.S. in de koelkast wanneer de set niet naar het laboratorium kan worden gebracht binnen een termijn van 24 uur. HET LABORATORIUM: • analyseert de monsternames en stelt de DNA-profielen op • brengt de verkregen DNA-profielen over naar de dienst gegevensbanken (DNA) van het N.I.C.C. met het oog op vergelijking met de Belgische DNA-gegevensbanken en die van de Europese Unie. DE MAGISTRAAT: • Indien de magistraat beslist om geen wetenschappelijke analyses uit te voeren, dan wordt deze beslissing eventueel via een justitieassistent aan het slachtoffer uitgelegd; • De magistraat kan vorderen om het DNA-profiel op te stellen van elke bij het misdrijf betrokken derde.
--	--	---	---

WANGSLIJMVLIESKIT VOOR GENETISCHE ANALYSE

BIJLAGE 3

WANGSLIJMVLIESKIT VOOR GENETISCHE ANALYSE

Het genetisch identificatieonderzoek wordt vaak gevraagd in strafzaken. Omdat de identificatie gebeurt door een vergelijking met DNA-profielen verkregen door referentiestalen, is het noodzakelijk dat de kwaliteit van deze monstername onberispelijk is.

Omwille van het belang van de kwaliteit van de opname van het referentiestalen, heeft het N.I.C.C. de wangslijmvlieskit²⁵, ontwikkeld door de Universiteit van Bern, laten aanpassen. Deze kit heeft een dubbel voordeel in vergelijking met een bloedstaal:

- Hij vereist geen tussenkomst van een arts.
- Zodanig dat de kit bij kamertemperatuur voor lange termijn kan bewaard worden.

Op 16 december 1999 hebben alle Belgische forensische DNA-laboratoria het gebruik van deze kit unaniem goedgekeurd.

De kit werd sindsdien verder ontwikkeld.

- 2010: toevoeging van een streepjescode die als kitnummer geldt;
- 2014: vervanging van de wattenstaafjes om de geldigheidsperiode te verlengen;
- 2015: toevoeging van een mondmasker om het risico op contaminatie te verminderen.

De wangslijmvlieskit bevat momenteel:

- een gebruiksaanwijzing in de drie landstalen;
- een chirurgisch mondmasker;
- twee steriele wattenstaafjes "CEP Swab", afzonderlijk verpakt;
- een paar wegwerphandschoenen;
- een kartonnen doos (nog te plooien) voor het transport van de monsternames;
- drie (gerechtelijke) zegels in de vorm van rode plakplaatjes;
- drie etiketten waarop de informatie m.b.t. de uitgevoerde monstername genoteerd kan worden, conform de COL 21/2013 (op de doos te kleven na de afname);
- vier exemplaren van het kitnummer (streepjescode).

Elke kit is onder blister verpakt (steriele verpakking) en kan het wangslijmvlies (binnenkant van de wang) van een persoon afnemen.

De wangslijmvlieskits worden aangekocht door de FOD Justitie en worden rechtstreeks bij de Federale Politie geleverd, die ze op zijn beurt verder verdeelt.

²⁵ Het wangslijmvlies is de binnenkant van de wang.

Om deze kits te bestellen:

- De logistiek verantwoordelijke bij een federale politie eenheid bestelt wangslimvlies kits via een SB08C formulier in DBLog.
- Lokale politie stuurt de bestelbonnen naar de Coördinatie en Steundirecties van het arrondissement (CSD) die deze behandelt.

Catalogus VP referentie: Code 33110241 - wangslimvlies kits voor DNA analyse – per 5 verpakt.

- Voor alle vragen die niet afkomstig zijn van de politie, gelieve contact op te nemen met:

Dienst KIT:

Tel : 02/240 04 80

Fax : 02/240 05 01

mail : NICC-KIT@just.fgov.be

Backenschleimhautabstrich-Set Kit prélèvement de la muqueuse buccale Wangslimvlies kit

Inhalt: Kartondose, 3 Siegel, 1 Mundschutz, 2 Einweghandschuhe, 2 sterile Stieltupfer "CEP Swab", 3 Informationsetiketten (Verurteiler / Tatverdächtiger/ Opfer-Drittperson), 4 Strichcodes.

Contenu: Boîte en carton, 3 scellés, 1 masque, 2 gants jetables, 2 écouvillons stériles "CEP Swab", 3 étiquettes de renseignements (Condamné / Suspect / Victime-Autres), 4 codes-barres.

Inhoud: Kartonnen doosje, 3 zegels, 1 mondmasker, 2 wegwerphandschoenen, 2 steriele wattenstaafjes "CEP Swab", 3 etiketten (Veroordeelde/Verdachte/Slachtoffer-Andere), 4 barcodes.

1. Wichtiger als das Verfalldatum ist, dass das Kit nicht verunreinigt ist. **NIEMALS** ein Kit benutzen, dessen Verpackung bereits geöffnet wurde, verschmutzt bzw. feucht ist, oder Flecken aufweist.

*L'état de propreté du kit est plus important que sa date de péremption. **NE JAMAIS UTILISER** un kit dont l'emballage est déjà ouvert, ou souillé ou mouillé, ou qui porte des auréoles.*

De staat van zuiverheid van de kit is belangrijker dan zijn vervaldatum. **GEBRUIK NOOIT** een kit waarvan de verpakking reeds open, vuil of nat is, of die kringen vertoont.

2. Auf einem leeren, sauberen, trockenen Tisch arbeiten. Verpackung des Kits komplett öffnen und sie als Schutzfolie benutzen. Mundschutz aufsetzen.

Travailler sur une table dégagée, propre et sèche. Ouvrir complètement l'emballage du kit. S'en servir comme feuille de protection. Mettre le masque chirurgical.

Werk op een lege, schone en droge tafel. Maak de verpakking van de kit helemaal open. Gebruik ze als beschermblad. Zet het mondmasker op.

3. Einweghandschuhe anziehen ohne die äußere Seite zu berühren. Zuerst Kartondose entnehmen und Laschen aufklappen. Stieltupfer aus die Verpackung entnehmen, dabei Watte nicht berühren.

Enfiler les gants jetables sans toucher la surface extérieure des gants. Prendre la boîte et mettre les languettes en position. Sortir le bâtonnet de son emballage, en prenant soin de ne pas toucher l'ouate.

Doe de wegwerphandschoenen aan zonder de buitenkant van de handschoenen aan te raken. Neem eerst de kartonnen box en klap de houders voor de wattenstaafjes uit. Neem een wattenstaafje uit zijn verpakking en zorg ervoor dat het gedeelte waarmee het monster genomen gaat worden, niet aangeraakt wordt.

4. Innenstäbchen herausnehmen und es in die Kartondose legen.

Retirer la tige intérieure; la placer dans la boîte en carton.

Verwijder het binnenste staafje. Dit staafje in het kartonnen doosje steken.

5. Innenseite einer Wange ca. 20 x kräftig abstreichen.

Frotter fortement environ 20 x la face interne de la première joue.

Wrijf krachtig, ongeveer 20 x over de binnenkant van de ene wang.

6. Stieltupfer in die Laschen der Kartondose reinstecken.

Introduire le bâtonnet de frottis dans les languettes de la boîte en carton.

Steek het wattenstaafje door de houder in het kartonnen doosje.

7. Vorgang mit zweitem Stieltupfer und anderer Wange wiederholen.

Répéter le processus avec le second bâtonnet et la deuxième joue.

Herhaal deze stappen met het tweede wattenstaafje bij de andere wang.

8. Kartondose zusammenfalten, mit drei Siegeln verschließen.

Replier la boîte en carton, la fermer à l'aide des trois scellés.

Vouw nu het kartonnen doosje in elkaar en verzegel het met de drie zegels.

9. Das selbstklebende Etikett verwenden und ausfüllen.

- für **Verurteilte**: Nummer der Nationalen Zelle, Protokollnummer und Aktenzeichen vermerken

- für **Verdächtige**: Nummer der Nationalen Zelle, Protokollnummer und Aktenzeichen vermerken

- In den anderen Fällen (**Opfer** oder **Drittperson**), Name und Anfangsbuchstabe des Vornamens der Person, Protokollnummer und Aktenzeichen vermerken

Das Etikett auf die Kartondose kleben.

Utiliser l'étiquette de renseignements relative à la qualité de la personne sur laquelle le prélèvement a été effectué. Compléter:

- Pour un **Condamné**: les numéros de Code ADN, de PV et de Notice.

- Pour un **Suspect**: les numéros de Code ADN, de PV et de Notice.

- Dans les autres cas (**Victime** et **Autre**): le nom et les initiales des prénoms de la personne concernée, les numéros de PV et de notice.

Coller cette étiquette de renseignements sur la boîte en carton.

Gebruik het etiket volgens de hoedanigheid van de persoon op wie de afname is uitgevoerd. Vul in:

- Voor een **Veroordeelde**: het DNA-codenummer, PV en notitienummer.

- Voor een **Verdachte**: het DNA-codenummer, PV en notitienummer.

- In andere gevallen (**Slachtoffer** en **Andere**): de naam en initialen van de voornamen van de betrokken persoon, PV en notitienummer.

Kleef dit etiket op het kartonnen doosje.

10. Auf die Kartonbox, das Protokoll und das Einwilligungsformular, jeweils ein Strichcode kleben. Die übrig bleibenden Strichcodes zerreißten und entsorgen.

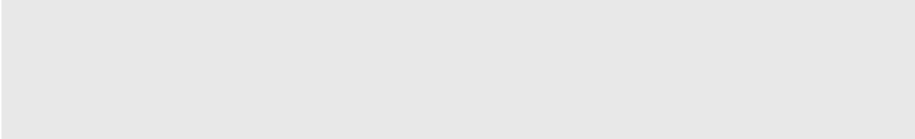
Apposer un code-barres sur la boîte, sur le PV, sur le formulaire de consentement. Déchirer les codes-barres que vous n'utilisez pas.

Breng de barcodes aan op het kartonnen doosje, op het P.V. en op het toestemmingsformulier. Vernietig alle barcodes die niet gebruikt zijn.

11. Bei Raumtemperatur trocknen lassen.

Conserver à température ambiante.

Bij kamertemperatuur bewaren.

MEDISCH ONDERZOEK BINNEN ZIEKENHUISDIENST

BIJLAGE 4

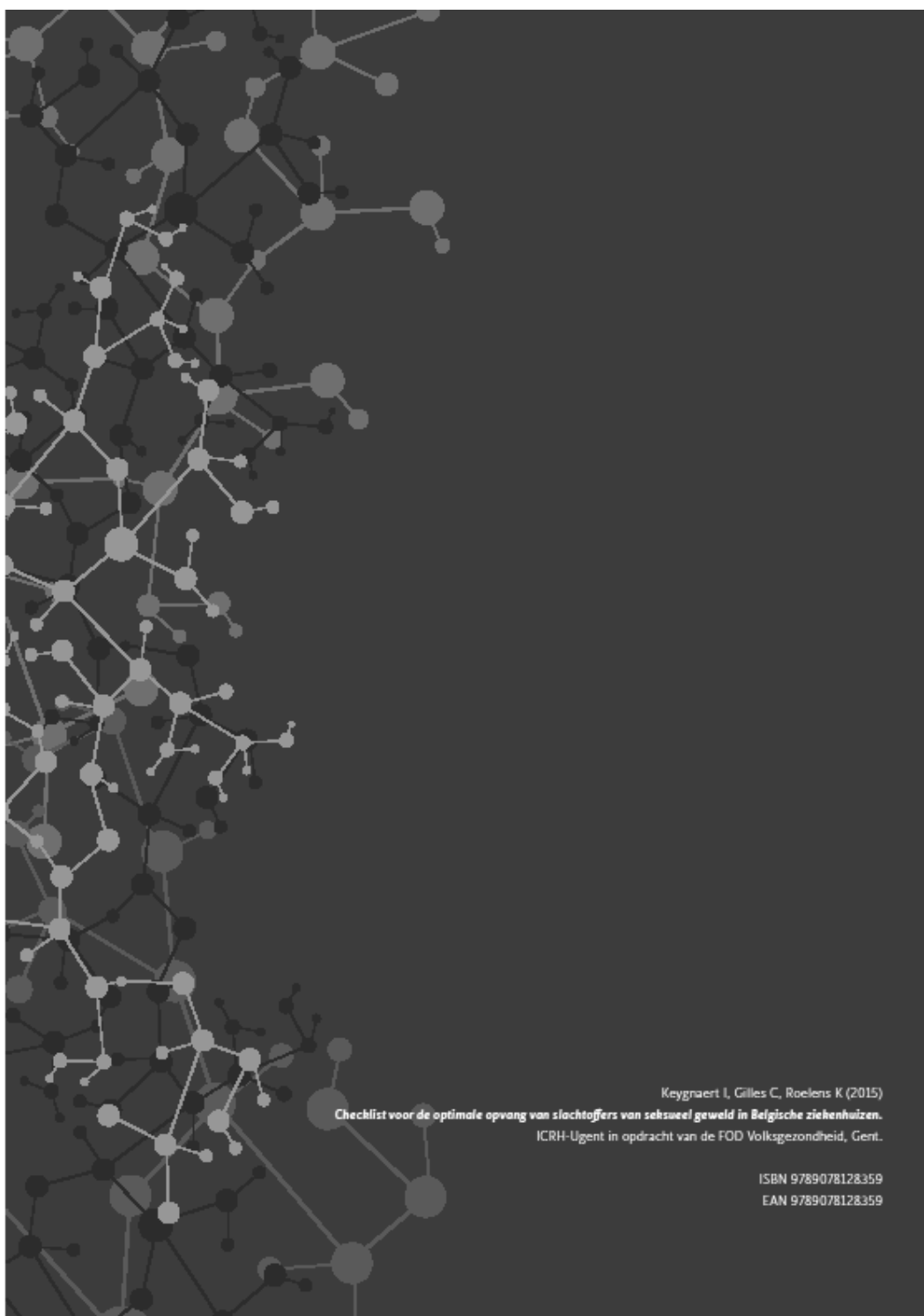
Checklist voor de optimale opvang van slachtoffers van seksueel geweld in Belgische ziekenhuizen

Ines Keygnaert, ICRH-UNIVERSITEIT GENT

Christine Gilles, UMC SINT PIETER

Kristien Roelens, UNIVERSITEIT GENT & UZ GENT

Checklist voor de optimale opvang van slachtoffers van seksueel geweld in Belgische ziekenhuizen

Deze checklist is opgemaakt op basis van de internationale aanbevelingen voor een optimale opvang van slachtoffers van verkrachting (WHO 2003, WHO 2013, CDC 2015, NICE CG26 2005, ObsGyn nr 27 2013) in het kader van het project « Aanpak van intrafamiliaal en seksueel geweld in de Belgische ziekenhuizen 2014-2015 » in opdracht en met de steun van de FOD Volksgezondheid.

1. INLEIDING

“When caring for victims of sexual violence, the overriding priority must always be the health and welfare of the patient. The provision of medico-legal services thus assumes secondary importance to that of general health care services (i.e. the treatment of injuries, assessment and management of pregnancy and sexually transmitted infections (STIs)). Performing a forensic examination without addressing the primary health care needs of patients is negligent. Concern for the welfare of the patient extends to ensuring that patients are able to maintain their dignity after an assault that will have caused them to feel humiliated and degraded. In addition, medical and forensic services should be offered in such a way so as to minimize the number of invasive physical examinations and interviews the patient is required to undergo.” (WHO 2003)

2. DE OPVANG

2.1. ALGEMENE PRINCIPES

- **De opvang dient holistisch en multidisciplinair te zijn; terzelfdertijd:**
Medisch + psychosociaal + forensisch (politieel en gerechtelijk). Dit laat een maximale samenwerking en communicatie toe wat leidt tot een betere kwaliteit van de zorg, de mogelijkheid tot sneller herstel en een vermindering van het risico op revictimisatie.

- **Respecteer op elk moment:**
 - » De autonomie van de patiënt
 - » Haar/zijn recht op het nemen van beslissingen
 - » Haar/zijn recht op correcte informatie wat betreft het forensisch onderzoek
- **Aangewezen houding van de zorgverlener**
 - » Neem geen beoordelende houding aan
 - » Respecteer de vertrouwelijkheid
 - » Wees empathisch en respectvol
 - » Respecteer de waardigheid van de patiënt en hou rekening met culturele en sociale waarden, pas uw actie aan
 - » Stel open vragen (vraag wat, wanneer, waar, hoe, maar niet waarom...)
 - » Respecteer stiltes
 - » Peil naar hoe de persoon het gebeurde beleeft heeft en aanvoelt
 - » Herformuleer in uw eigen bewoording wat de persoon u heeft verteld
 - » Gebruik gesloten vragen om een punt te verduidelijken
- **Het dossier** dient subjectieve en objectieve informatie te omvatten.

2.2. COÖRDINATOR

- Duid een coördinator (verpleegkundige, arts of lid van het psychosociaal team) aan die de verschillende zorgverleners zal contacteren, de opvang zal coördineren en zal opvolgen dat de vervolgspraken worden vastgelegd.
- Te contacteren zorgverleners:
 - » Arts:
 - Gynaecoloog: _____
 - Pediater: _____
 - Uroloog: _____
 - Gastro-enteroloog: _____
 - Autres: _____

» Psychosociaal:

- Sociaal werker: _____

- Psycholoog: _____

- Psychiater: _____

» Opvolging

- Infectiologie: _____

- Gynaecologie: _____

- Psychosociale zorg: _____

2.3. LEEFTIJD - GESLACHT

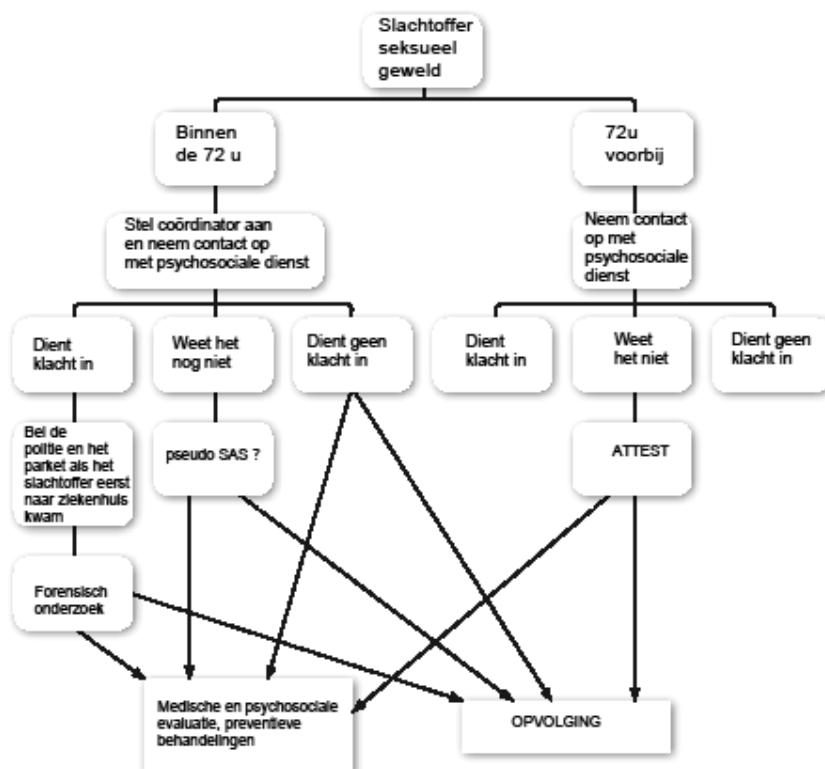
Als het slachtoffer een vrouw is, zal zij worden gezien door de gynaecoloog van wacht en/of in Wallonië/Brussel een forensisch arts als deze beschikbaar is.

Als het slachtoffer een man is, zal hij worden gezien door de uroloog, de gastro-enteroloog, of chirurg van wacht.

Als het slachtoffer jonger dan 15 jaar is, zal zij/hij worden gezien door de pediater van wacht die, indien noodzakelijk, zal worden bijgestaan door een gynaecoloog.

Verder zal de patiënt door een psychosociaal werker worden gezien en, afhankelijk van de mentale toestand, ook door een psycholoog of psychiater.

2.4. OPVANGSCHEMA

2.5. GEDETAILEERDE OPVANG

2.5.1. Onthaal

Wanneer een slachtoffer van geweld zich bij de spoed aanmeldt, dient het onthaal onmiddellijk de sociaal werker te contacteren, dit om snel te weten te komen of de patiënt klacht wenst neer te leggen of niet.

Anderzijds dient de coördinator te worden gecontacteerd zodat zij/hij contact neemt met de gewenste zorgverleners.

2.5.2. Algemene medische evaluatie

1 **Evaluatie van de patiënt in het algemeen**

Wees opmerkzaam voor

- een eventuele verminderde waakzaamheid van de patiënt
- de mogelijkheid van aanwezigheid van interne letsels,
- het gebruik van alcohol en drugs
- vaccinatie-status
- de aanwezigheid van co-morbide aandoeningen

2 **Wees alert voor tekenen en symptomen van geweld, zoals**

- Aanwezigheid van meerdere letsels in verschillende stadia van genezing
- Aanwezigheid van letsels die worden verborgen of die niet coherent zijn met de voorgeschiedenis
- Vermoeden van geweld (wurgsporen, bloedingen op de oogleden)
- Veranderingen in het gedrag op het moment van de diepte-anamnese

3 **Voer een uitgebreid lichamelijk onderzoek uit** (indien een SAS zal worden afgenomen: waak er over dat het uitgebreid onderzoek voor behandeling ook op hetzelfde moment uitgevoerd wordt)

4 **Rapporteer correct** (Foto's indien mogelijk, verslag op basis van systematische aftoetsing met de patiënt)

2.5.3. Psychosociale opvang

- Vertel wie je bent en waarom je er bent
- Bevorder de veiligheid, help het slachtoffer om aan haar/zijn essentiële behoeften (rustige plaats om te praten, maar geef geen drank of voedsel voor het

forensisch onderzoek -> stel de sporen veilig!) te voldoen

- Luister aandachtig naar wat de patiënt wil delen maar respecteer haar/zijn grenzen (niet pushen)
- Erken de onrechtvaardigheid, geef aan dat de gevoelens die het slachtoffer heeft, deel uitmaken van een normaal proces
- Evalueer de context (verleden, heden, toekomst)
- Verifieer hoe je de persoon kan helpen bij het contacteren van haar/zijn naasten (kinderen, familie of vrienden,...)
- Help de persoon de controle over de situatie te herwinnen door haar/hem aan te sporen aan haar/zijn noden te voldoen
- Geef uitleg over het neerleggen van een klacht en de gevolgen, en het feit dat de politie ter plaatse kan komen voor het neerleggen van de klacht
- Informeer op een correcte manier en in eenvoudige bewoordingen wat de medische, forensische en psychosociale opvang inhoudt
- Geef aan hoeveel tijd dit in beslag zou kunnen nemen
- Help de patiënt om haar/zijn eigen positieve aanpassingsstrategieën aan te wenden
- Respecteer haar/zijn beslissing
- Verwijs intern of extern (politie, gerecht, medisch, psychosociaal,...)
- Leg afspraken vast voor de psychosociale en medische opvolging
- Denk aan vervangende kledij en een douche na het forensisch onderzoek (ervoor niets wassen)
- Verifieer of de patiënt alles goed heeft begrepen en bevestig dat je beschikbaar blijft voor vragen tijdens de volledige opvangprocedure maar ook nadien.

2.5.4. Forensisch onderzoek

Naar gelang het gerechtelijk arrondissement, bestaat dit onderzoek uit het afnemen van de Seksuele Agressie Set (SAS) door een arts of een gerechtelijk/forensisch expert opgevorderd door de procureur des konings.

De internationale richtlijnen stellen dat het forensisch onderzoek bij een volwassene binnen de 72u na de geweldpleging afgenomen moet worden. Bij kinderen tonen bepaalde publicaties aan dat het bewijsmateriaal best wordt vergaard binnen de 24u na de geweldpleging, daarna vermindert de kwaliteit immers snel (Christian et al. 2000, Girardet R et al. 2011, Thackeray et al. 2011).

In omstandigheden waar het slachtoffer beslist om nu (nog) geen klacht neer te leggen, kan je met de patiënt overwegen om een «pseudo SAS» (= slip, biologische staalafname en klinisch onderzoek) af te nemen en de afgenomen stalen in de diepvries van het ziekenhuis te bewaren, in afwachting van een eventuele latere klacht neerlegging door het slachtoffer.

Seksuele Agressie Set

Voorwoord

Niet vergeten:

- Kleef etiketten op alle recipiënten (waarop de arts de naam van het slachtoffer aangeeft)
- Stop al het genummerd materiaal (zelfs indien niet gebruikt) in de doos
- De naam van het slachtoffer mag niet worden vermeld op de SAS-doos
- De set wordt verzegeld in aanwezigheid van de arts die de SAS afnam, het slachtoffer en de politie-inspecteur
- Onderteken het rapport

N.B.: Om het aantal onderzoeken en interventies voor de patiënt te beperken, en in het kader van de holistische

opvang kan tijdens de urgentie-/acute fase de door de procureur aangeduide SAS-arts, tegelijk gerechtelijk en behandelende arts zijn, als daarover een akkoord is gesloten met het parket. In theorie, is het aan een andere arts om de behandelingen voor te schrijven.

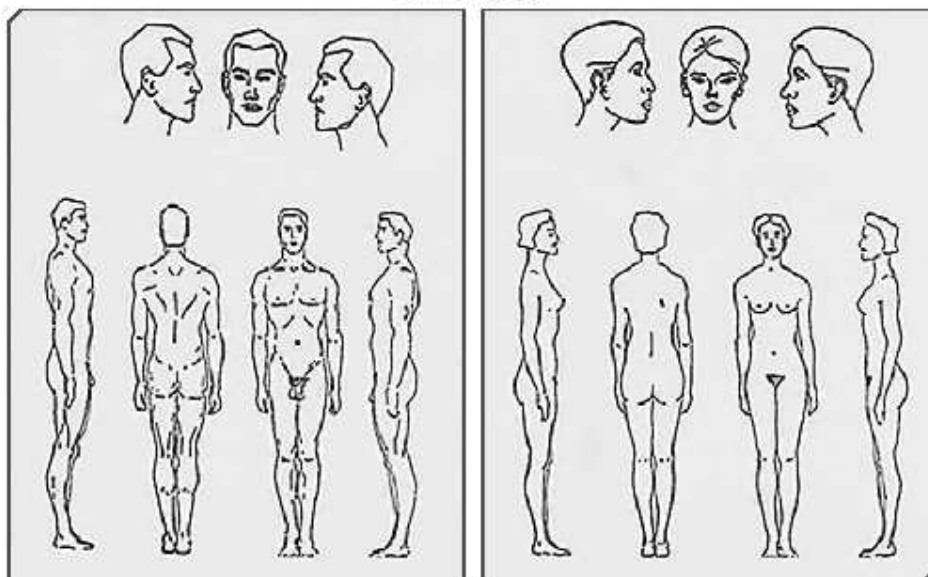
Administratief / Anamnese

1. Identificatie van het slachtoffer
2. Datum en tijdstip van het seksueel geweld
3. Datum en tijdstip van het medisch onderzoek
4. Datum en tijdstip van het meest recente seksueel contact met toestemming
5. Bloedtransfusie
6. Medicatie en/of druggebruik
7. Land van oorsprong van het slachtoffer en de dader

Medisch onderzoek

- I. Verzamelen van de kledingstukken
- II. Lichamelijk onderzoek
- III. Biologische staalafname
- IV. Genitaal onderzoek
- V. Toxicologisch onderzoek (Denk er aan om op datzelfde moment ook bloed voor serologie af te nemen indien medisch relevant)

Lichamelijke letsels

Biologische stalen

Sporen van speeksel	☐
Sporen van sperma	☐
Sporen van opgedroogd bloed	☐
Huidschilfers en haren	☐
Vreemde substanties	☐
Referentiestaal haren	☐
Bloedafname voor DNA-analyse en toxicologie (neem op dit moment ook stalen af voor serologie en andere medische testen)	☐

Preventieve behandelingen

HIV-preventie (volgens onderstaande tabel)	☐
Hepatitis-B vaccinatie Indien de status van plegger onbekend is of de patiënt niet gevaccineerd is (binnen de 72u)	☐
Ceftriaxone 250 mg I.M.	☐
Azithromycine 1g per os**	☐
Overweeg Metronidazole 2 g per os** (veel bijwerkingen)	☐
Morning after pill**	☐
Tetanusvaccinatie indien nodig	☐

Onderzoek anale en genitale delen

Klinisch onderzoek (doe op dat moment ook de aanvullende uitstrijkjes zoals beschreven onder 2.5.5)

Uitstrijkjes	☐
Vaginale spoeling	☐
Anale spoeling	☐
Urinestaal	☐

Aanbevelingen omtrent HIV-preventie

	Verkrachting*
Anaal receptief	Aanbevelen
	Aanbevelen
	Aanbevelen
	Aanbevelen
	Overwegen

2.5.5. Aanvullende onderzoeken en preventieve behandelingen:

** Ook uit te voeren wanneer het seksueel geweld langer dan 72u geleden plaats vond.

Aanvullende onderzoeken

Vaginaal uitstrijkje voor N. Gonorrhea**	☐
Vaginaal uitstrijkje voor C. Trachomatis **	☐
Oraal uitstrijkje voor N. Gonorrhea** en C. Trachomatis** (bij oraal contact)	☐
Bloedafname**	☐
bespreek met interne: hematologie, nier- en leverfunctie	☐
doe daarnaast: Sneltest HIV	☐
Hep-BS Ag (indien niet gevaccineerd)	☐
Hep-BS Al	☐
Syfilis	☐
Hepatitis-C	☐
Zwangerschapstest (urinair)**	☐

2.5.6. Opvolging

Gynaecologie (tussen dag 2 en 14, indien gewenst en naargelang het geval)	☐
Infectiologie (dag 4, maand 1, maand 3, maand 6)	☐
Psychosociale dienst (dag 2, dag 5, maand 1)	☐
Externe opvolging (CAW, dienst slachtofferhulp, slachtofferbejegening,...)	☐

3. ATTEST EN CORRESPONDENTIE

3.1. CORRESPONDENTIE

Vraag aan de patiënt of zij/hij een rapport voor haar/zijn behandelende arts wenst en indien u haar/hem desgewenst het rapport van de S.A.S. moet bezorgen.

3.2. ATTEST

Het attest wordt opgemaakt op vraag van de patiënt en aan haar/hem meegegeven. Een copy dient te worden bewaard in het medisch dossier.

Ik ondergetekende

bevestig op

Mevrouw / Meneer

geboren op

en wonend

te hebben onderzocht.

De patiënt verklaart:

Haar/zijn huidige klachten zijn:

Psychische toestand op het moment van het onderzoek:

Vastgestelde letsels: (foto of schematische voorstelling bijvoegen indien mogelijk)

Uitgevoerde aanvullende onderzoeken:

Therapeutische houding:

Zijn de letsels in overeenstemming met de verklaringen van de patiënt?

Voorgestelde opvolging:

Ten gevolge een trauma, voorzie ik dat de patiënt onmogelijk een normaal leven zal kunnen leiden
van _____ tot _____

In samenspraak met de patiënt, schreef ik een werkonbekwaamheid voor
van _____ tot _____

De vaststellingen werden aan de patiënt overhandigd op haar/zijn vraag of die van haar/zijn wettelijke
vertegenwoordiger. Attest opgemaakt onder voorbehoud van verdere complicaties.

DATUM, HANDTEKENING

STEMPEL VAN DE ARTS

TRAJECT VAN DE S.A.S.

BIJLAGE 5

TRAJECT VAN DE S.A.S.

ACTOREN	SLACHTOFFER	POLITIE	PROCUREUR DES KONINGS / ONDERZOEKSRECHTER	ARTS	LTWP & WETENSCHAPPELIJKE LABORATORIA (WAARONDER HET N.I.C.C.)	GRIFFIE	N.I.C.C. – DIENST GEGEVENS BANKEN (DNA)
STAPPEN							
ONTDEKKING VAN HET FEIT	Neerlegging van de klacht	Ontvangst van de klacht Bewustmaking van het slachtoffer betreffende de 'Drugs Facilitated Sexual Assault' (DFSA) Overmaken aan de magistraat					
RECHTERLIJKE BESLISSINGEN			INDIEN beslissing tot uitvoering van een S.A.S. ➔ 2 vorderingen: - Aanwijzing van de arts - Aanwijzing van het wetenschappelijk laboratorium (voor bewaring of voor analyse)				

	S	P	P K/O R	A	LTWP & I	G	N.I.C.C.
ONDERZOEK AAN HET LICHAAM				1. Uitvoering van het onderzoek 2. Inlichten van het slachtoffer over de DFSA (in geval van risico: kennisgeving aan de magistraat) 3. Aanbrengen van etiketten op de stalen 4. Opstellen van het medisch verslag 5. Opstellen van de gedetailleerde inventaris			
		1. Verzegeling van de stalen 2. Inbeslagneming van de stalen					
				Opmerking - Bewaring van de S.A.S. in de koelkast indien de politieambtenaar de set niet kan neerleggen binnen de 24 uur.			

	S	P	PK/OR	A	LTWP & L	G	N.I.C.C.
NEERLEGGING TER GRIFFIE		1. Neerlegging van de lichamelijke monsternames, de voorwerpen en de kleding bij het LTWP of het wetenschappelijk laboratorium en ontvangst van het ontvangstbewijs. Opmerking: indien de magistraat geen deskundigenonderzoek vordert, dan worden de <u>kleding en voorwerpen</u> rechtstreeks aan de griffie bezorgd voor bewaring.			Ontvangstbewijs van de stalen		
		2. Mededeling van het ontvangstbewijs aan de griffie en ontvangst van het neerleggingsnummer van de griffie 3. Mededeling van het neerleggingsnummer aan het aangewezen laboratorium				Bepaling van het neerleggingsnummer op basis van het ontvangstbewijs van het laboratorium	

	S	P	P K/OR	A	LTWP & L	G	N.I.C.C.
ONDERZOEK VAN DE OVERTUIGINGSSTUKKEN		Overbrenging van de lichamelijke monsternames (S.A.S.-doos) naar het laboratorium voor bewaring en van de kleding en voorwerpen naar de griffie.	<u>De magistraat vordert geen deskundigenonderzoek:</u> → Vordering tot bewaring van de monsternames in afwachting van een beslissing tot analyse, vernietiging of teruggave. → Toelichting bij de redenen van deze beslissing aan het slachtoffer.		Bewaring van de <u>monsternames</u> die een bepaalde temperatuur vereisen	Bewaring van de <u>voorwerpen</u> en de <u>zak met kleding</u>	
			<u>De magistraat vordert een deskundigenonderzoek:</u> → Typevordering 'DNA' (bijlage 6)				
		Eventuele teruggave van de lichamelijke monsternames (S.A.S.-doos), de voorwerpen en de zak met kleding, en traject naar het (de) aangewezen wetenschappelijk(e) laboratorium(a).			Uitvoering van de voorafgaande (oriëntatie)-onderzoeken		
			→ Typevordering 'toxicologie' (bijlage 8) met het oog op de aanwijzing van een forensisch toxicoloog in geval van vermoeden van DFSA.				

		S	P	PK/O	A	LTWP & L	G	N.I.C.C.
WETENSCHAPPELIJKE ANALYSES EN VERGELIJKING					IN GEVAL VAN aanwezigheid van bruikbare sporen: 1. DNA-analyse van deze sporen 2. Overzenden van de DNA-profielen naar de dienst Gegevensbanken (DNA) van het N.I.C.C. 3. Zodra de analyses afgerond zijn, worden de kledij en voorwerpen aan de griffie van de betrokken correctionele rechtbank bezorgd. Daarnaast worden de niet voor de analyse gebruikte lichamelijke monsternames bewaard.			
							1. Vergelijking van de DNA-profielen met de Belgische DNA-gegevensbanken en met die van de andere lidstaten van de Europese Unie (nationale en internationale criteria). 2. Vergelijking van het DNA-profiel van de verdachte met de Belgische gegevensbanken. 3. Indien er een match is in het dossier of met de Belgische DNA-gegevensbanken: registratie van het DNA-profiel van de verdachte in de gegevensbanken en internationale vergelijking. Indien er geen match is: geen registratie en geen internationale vergelijking. Opmerking - Het DNA-profiel van het slachtoffer wordt niet naar deze gegevensbanken verzonden behoudens andersluidend advies van de magistraat.	
			Vordering om het DNA-profiel van een derde op te stellen die bij het misdrijf betrokken was om uit te sluiten dat deze een bijdrage aan de "sporen" heeft kunnen leveren.	1. DNA-analyse van de monsternamen van de derde 2. Vergelijking met de profielen van de sporen Opmerking: geen registratie in de gegevensbanken		Opmerking - Geen registratie in of vergelijking van deze profielen in de gegevensbanken.		

VORDERING TYPE DNA

BIJLAGE 6

DOSSIER BEHANDELD DOOR

naam
T 00 000 00 00
F 00 000 00 00
adres
code plaats
email

NUMMER BEHANDELD KABINET

nr.

DATUM

datum

verz.:

Overgemaakt aan

Deskundige
Eén van de negen LABO'S
Adres

MIJN REFERTE

UW REFERTE

BIJLAGE

KOPIE AAN

HOOGDRINGEND : BINNEN DE TWEE WERKDAGEN (RUBRIEK A-SPOREN)

HOOGDRINGEND: BINNEN DE 24 U. (RUBRIEK B/C- REFERENTIEPROFIEL)

SPECIFIEKE VORDERING AANSTELLING DESKUNDIGE DNA - SEKSUELE AGRESSIE SET

NOTITIENUMMER:

De ondergetekende, procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg te ... (plaats)/afdeling ...(plaats) / federale procureur vordert de deskundige van het in aanhef vermeld labo om:

In het kader van het dossier in referte dat betrekking heeft op een verkrachting van een persoon (naam), gepleegd te..... op....., van wie een Seksuele Agressie Set (SAS) werd afgenomen waarbij staalafnames zijn verricht op het lichaam en de kledij van het slachtoffer. Hierop kunnen menselijke cellen aanwezig zijn zodat via DNA-onderzoek een directe of indirecte identificatie van de dader* of van de daders* (* schrappen wat niet past) van deze inbreuk mogelijk wordt.

Indien er meerdere daders zijn, zal het desgevallend aangewezen zijn om anders dan in onderhavige richtlijnen vermeld, meerdere staalafnames te doen per voorwerp en pleegt u hierover overleg met mijn ambt.

☐ A. SPORENPROFIEL:

☐ A1. Aangetroffen/in beslag genomen sporen FOR (Forensic)

Nr. OS	Nr. SAS
...	

☐ ANALYSE BRUIKBARE DNA-SPOREN

- ☐ De aanwezigheid van bruikbare DNA-sporen na te gaan op bovenvermelde overtuigingsstukken van de SAS die u per drager door de politiedienst overhandigd werden. Dit doet u met inachtneming van de hieronder beschreven rangorde en voorwaarden.

1. Indien noodzakelijk voorafgaandelijk een sperma-oriëntatie en/of – bevestigingstest uit te voeren op de staalafnames vermeldt in **stap 13** (speekselwiser in de mond), **stap 14** (spermaspoor op huid), **stap 15** (spermaspoor op lichaams- of hoofdhaar), **stap 22** (vagina(a)l(e) spoeling, - uitstrijkje, -wiser) en **stap 23** (ana(a)l(e) spoeling, -uitstrijkje, - wiser) van de S.A.S.

Indien de test positief is voor stap 22 en/of stap 23, voert u geen tests meer uit op de andere stappen.

Tenzij anders vermeld, beperkt u zich tot het DNA-onderzoek van één staalafname van de stappen 22 en/of 23, waarvan de oriëntatie- en/of bevestigingstest een positief resultaat gaven.

Is het bekomen sporenprofiel van vrouwelijke oorsprong, in voorkomend geval overeenstemmend met het slachtoffer, of een mengprofiel waaruit geen bruikbaar mannelijk profiel kan afgeleid worden voor identificatie van de verdachte, dan dient u verdere DNA-analyses uit te voeren op één van de overige staalafnames van stap 22 en/of stap 23 die een positieve oriëntatie en/of –bevestigingstest oplevert. Geven deze op hun beurt ook geen bruikbare profielen voor identificatie van de verdachte, dan gaat u verder met de sperma-oriënterende en/of –bevestigingstest testen van stap 13, 14 en/of 15 en de DNA-analyse van één van de positieve staalafnames.

Is de sperma-oriëntatietest *negatief* voor alle bovenvermelde stappen, dan vermeldt u dit in uw verslag. Behoudens tegenbericht voert u geen verder onderzoek uit op deze monsters maar gaat u verder met de andere overtuigingsstukken zoals hieronder omschreven in punt 2.

2. Indien de preliminaire spermatest negatief is voor de stappen vermeld in punt 1 (staalafnames verricht op het lichaam), een sperma-oriëntatie en/of -bevestigingstest uit te voeren op de overtuigingsstukken vervat onder **stap 1 t.e.m. stap 10** (kledingstukken), **stap 11** (maandverband/tampon) en **stap 12** (wit papier).

Indien de oriëntatietest *negatief* is op een vermoedelijk spermaspoor vermeldt u dit in uw verslag en voert u, behoudens tegenbericht, geen verdere onderzoeken meer uit op dat spoor.

Is het bekomen sporenprofiel van vrouwelijke oorsprong, in voorkomend geval overeenstemmend met het slachtoffer, of een mengprofiel waaruit geen bruikbaar mannelijk profiel kan afgeleid worden voor identificatie van de verdachte, dan dient u verdere DNA-analyses uit te voeren op één van de sporen waarvan de spermaten positief zijn.

Per '**stap**' beperkt u zich tot het DNA-onderzoek van één staalafname, tenzij anders bepaald.

Indien voor de stappen 1 tot 12 het over een *andere type van biologisch spoor* gaat, voert u per overtuigingsstuk één genetisch onderzoek uit. Indien meerdere staalafnames per voorwerp nuttig blijken te zijn, neemt u contact op met mijn ambt om hiervoor de toestemming te bekomen.⁽²⁶⁾

3. Indien de preliminaire spermaten negatief zijn voor de stappen vermeld in punt 1 en 2, een oriëntatie en/of -bevestigingstest uit te voeren (sperma, speeksel en/of bloed, ...) op de staalafnames vervat onder **stap 16** (bloedspoor op huid) **en/of stap 19** (andere sporen op huid). Tenzij anders vermeld, beperkt u zich tot het DNA-onderzoek van één van de staalafnames waarvan de test een positief resultaat gaf.

Behoudens bijzondere vordering van mijn ambt (zie rubriek onder) moet u de stalen die niet op kamertemperatuur kunnen bewaard worden, bewaren om tegenonderzoek gedurende 30 jaar mogelijk te maken.

- ☐ Een DNA-profiel op te stellen van de hoger vermelde sporen uit de SAS die een positieve oriëntatie en/of -bevestigingstest geven
- ☐ Een DNA-profiel op te stellen van de nagelreinigers (**stap 18**).
- ☐ Een DNA-profiel op te stellen van de sporen op de andere vermelde overtuigingsstukken. Tenzij anders vermeldt, beperkt u het DNA-onderzoek tot één staalafname per overtuigingsstuk.

⁽²⁶⁾ Bij ontstentenis hiervan kan er slechts één maal per overtuigingsstuk (art. 31§ 1 tarief in Strafzaken) een genetisch onderzoek aangerekend worden

Behoudens bijzondere vordering van mijn ambt en behoudens er sprake is van een match tussen een zuiver sporenprofiel en het DNA-referentieprofiel van de betrokkene (zie rubriek onder), moet u het DNA-profiel van de sporen en de erop betrekking hebbende gegevens ambtshalve (en dit binnen 15 dagen na overmaking van uw verslag aan mijn ambt), overmaken aan de dienst DIS voor opslag in de DNA-gegevensbank “Criminalistiek” en voor vergelijking met de DNA-profielen opgeslagen in de DNA-gegevensbanken.

- ☐ Over te gaan tot de onderlinge vergelijking van de DNA-profielen van:
- ☐ De hogervermelde OS-stukken:
 - ☐ De hogervermelde OS-stukken: en het (de) sporenprofiel(en) opgesteld in uw verslag nr.... / staalnummer...
 - ☐ De hogervermelde OS-stukken: en het (de) sporenprofiel(en) opgesteld door LABO..... U moet dit labo contacteren om u het desbetreffende DNA-profiel over te maken.

Als bij deze vergelijking een positief verband wordt vastgesteld, moet u dit positieve verband ook overmaken aan de dienst DIS voor opslag en systematische vergelijking met de DNA-gegevensbanken.

☐ **B. REFERENTIEPROFIEL SLACHTOFFER**

Achternaam en initialen voornamen	Geslacht

- ☐ Een DNA-referentieprofiel op te stellen van het slachtoffer (**stap 21** van de SAS: bloedstaal).
Behoudens bijzondere vordering van mijn ambt (zie rubriek onder), moet u het referentiestaal en de daaruit afgeleide stalen die DNA bevatten, uiterlijk zes maanden na de verzending van uw verslag vernietigen.

EN

Over te gaan tot een vergelijkend onderzoek met de sporenprofielen aangetroffen in dit dossier, teneinde identificaties of overeenkomsten aan het licht te brengen.

Het DNA-referentieprofiel van het slachtoffer en de erop betrekking hebbende gegevens mogen NIET worden overgemaakt aan de DNA-gegevensbanken.

Ook een bij de vergelijking met de sporen vastgesteld positief verband mag NIET worden overgemaakt aan de DNA-gegevensbanken.

Indien bovendien deze vergelijking een match oplevert tussen een zuiver sporenprofiel en het DNA-referentieprofiel van het slachtoffer, verzoek ik

u het DNA-profiel van het spoor NIET over te maken aan de DNA-gegevensbank (zie ook de rubriek bijzondere vordering van mijn ambt).

☐ C. REFERENTIEPROFIEL VERDACHTE

DNA codenummer	Geslacht

- ☐ Uw labo stelde eerder het DNA-profiel van deze verdachte op. Uw referentie /staalnummer.....

U moet het DNA-referentieprofiel van de verdachte en de erop betrekking hebbende gegevens ambtshalve (en dit binnen 15 dagen na overmaking van uw verslag aan mijn ambt) overmaken aan de dienst DIS voor eenmalige vergelijking in de DNA-gegevensbanken.

- ☐ Een DNA-profiel op te stellen van de verdachte – gekend bij mijn ambt onder hoger vermeld DNA codenummer – van wie een referentiestaal is afgenomen. Dit staal wordt u per drager door de politiediensten overhandigd.

Behoudens bijzondere vordering van mijn ambt (zie rubriek onder) moet u het referentiestaal en de daaruit afgeleide stalen die DNA bevatten, uiterlijk zes maanden na de verzending van uw verslag vernietigen.

Behoudens bijzondere vordering van mijn ambt (zie rubriek onder) moet u het DNA-referentieprofiel van de verdachte en de erop betrekking hebbende gegevens ambtshalve (en dit binnen 15 dagen na overmaking van uw verslag aan mijn ambt) overmaken aan de dienst DIS voor eenmalige vergelijking in de DNA-gegevensbanken.

- ☐ Over te gaan tot een vergelijkend onderzoek van:
- ☐ Het door U opgestelde DNA-referentieprofiel van hoger vermelde verdachte
 - ☐ Het DNA-referentieprofiel van de verdachte, dat vroeger reeds werd opgesteld door LABO..... U moet dit labo contacteren om u het desbetreffende DNA-profiel over te maken

MET:

- ☐ Het profiel van de in het dossier aangetroffen sporen, gekend onder de hogervermelde OS-stukken:
- ☐ Het sporenprofiel opgesteld in uw verslag nr...../staalnummer.....

Behoudens bijzondere vordering van mijn ambt (zie rubriek onder) moet u als bij de vergelijking een positief verband wordt bekomen, dit positief verband en de erop betrekking hebbende gegevens ambtshalve (en dit binnen 15 dagen na overmaking van uw verslag aan mijn ambt) overmaken aan de dienst DIS voor opslag en systematische vergelijking in de DNA-gegevensbestanden.

☐ **BIJZONDERE VORDERING VAN MIJN AMBT:**

- ☐ Het staal nodig voor tegenonderzoek
 - ☐ NIET te bewaren
 - ☐ GEDURENDE JAAR te bewaren
- ☐ De DNA-profielen van de sporen NIET over te maken aan DIS om redenen van.....
- ☐ Het referentiestaal en de daaruit afgeleide stalen die DNA bevatten,
 - ☐ NIET zes maanden na de verzending van uw verslag te vernietigen maar wel na.....
- ☐ Een gedetailleerde statistische evaluatie op te stellen.
- ☐ Een DNA-analyse van het Y-chromosoom uit te voeren
(specificatie van de opdracht: spoor/referentiestaal/vergelijking – specificatie van de omstandigheden van het dossier die de analyse verantwoorden)
Bij een verdachte dient ook steeds het genetische profiel worden opgesteld zelfs indien enkel het profiel van het Y-chromosoom kon worden opgesteld vertrekkende van de sporen.
- ☐ Een DNA-analyse van het mitochondriaal DNA uit te voeren.....
(specificatie van de opdracht: spoor/referentiestaal/vergelijking – specificatie van de omstandigheden van het dossier die de analyse verantwoorden)
Bij een verdachte dient ook steeds het genetische profiel worden opgesteld zelfs indien enkel het profiel van het mitochondriaal DNA kon worden opgesteld vertrekkende van de sporen.

☐ **De algemene richtlijnen van mijn ambt te volgen die meegedeeld werden aan de DNA-labo's.**

Indien de rubriek 'hoogdringend' bovenaan de vordering is aangeduid wordt enkel een verhoging van de kosten toegekend indien de resultaten van respectievelijk het sporenonderzoek binnen de twee werkdagen en het referentieprofiel binnen de 24u. beschikbaar zijn volgend op de dag van de gezamenlijke ontvangst van de vordering en de overtuigingsstukken en overgemaakt werden aan de dienst DIS.

Eventuele bijkomende analyses die nodig zijn op vraag van de beheerder van de nationale DNA-gegevens, dienen uitgevoerd en getarifeerd te worden overeenkomstig de tarieven opgenomen in het KB van 27 november 2015.

Behandelende politiedienst	
-----------------------------------	--

De procureur des Konings/ De federale procureur

(naam en voornaam magistraat)
(handtekening)

GEDETAILLEERDE INVENTARIS

BIJLAGE 7

GEDETAILLEERDE INVENTARIS

BUITEN ENVELOPPE

De aangestelde dokter wordt verzocht deze inventaris in te vullen en "buiten enveloppe" te bezorgen aan de officier van politie.

Dit formulier laat enerzijds toe een gedetailleerde inventaris op te maken van de overtuigingsstukken alvorens deze neergelegd worden bij de griffie, en zal anderzijds toegevoegd worden aan het proces verbaal van inbeslagname.

S.A.S. nr / PV nr :

Datum :

	Merk / Ander detail	Kleur / Textiel	Nr. Post
o Kledij			
o Mantel / Jas o Vest o Regenjas			
o Gilet o Trui o Sous-Pull o Sweatshirt			
o Blouse o Hemd			
o Tee-shirt o Debardeur o Top			
o Kleed o Jurk			
o Broek o Jeans o Legging			
o Short o Bermuda			
o Kamerjas o Pyjama o Slaapkleed			
o Badpak o Bikini			
o Cultureel o Godsdienstig o Professioneel			
o Andere :			
o Ondergoed			
o Body o Onderhemd o Singlet / Marcel			
o Kousen o Nylonkousen o Kniekous			
o BH o Korset o Topje			
o Slip o String o Onderbroek			
o Andere :			

S.A.S. nr / PV nr :

Datum :

	Merk / Ander detail	Kleur / Textiel	Nr. Post
Schoenen			
o Laarzen o Schoenen o Sandalen o Sportschoenen			
o Pantoffels			
o Andere :			
Accessoires			
o Muts o Pet o Hoed			
o Sjaal o Halsdoek o Das			
o Handschoenen o Riem o Zakdoek o Juweel			
o Andere :			

S.A.S. nr / PV nr :

Datum :

	Merk / Ander detail	Kleur / Textiel	Nr. Post
☐ Huislinnen			
☐ Lakens ☐ Deken ☐ Donsdeken			
☐ Kussensloop ☐ Hoeslaken			
☐ Badhanddoek ☐ Washandje			
☐ Andere :			
☐ Varia			
☐			
☐			

AANWIJZING FORENSISCH TOXICOLOOG

BIJLAGE 8

DOSSIER BEHANDELD DOOR

Naam
T 00 000 00 00
F 00 000 00 00
Adres
Postcode plaats
E-mail

verz.:

Meegedeeld aan

Deskundige

Adres

NUMMER VAN HET KABINET

Nr.

DATUM

Datum

MIJN REFERTE

UW REFERTE

BIJLAGE

KOPIE AAN

DRINGEND

TYPEVORDERING MET BETREKKING TOT DE AANWIJZING VAN EEN FORENSISCH TOXICOLOOG

NOTITIENUMMER:

De ondergetekende, Procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg te ... (plaats)/afdeling (plaats)/ Federale Procureur,

vordert, in het kader van het dossier in referte betreffende de verkrachting van (naam), gepleegd te op, de voornoemde forensisch toxicoloog om:

1. over te gaan tot de toxicologische analyse van bloed- en urineafnames die werden genomen aan de hand van de Seksuele Agressie Set (S.A.S.) met referentienummer B....., neergelegd bij het wetenschappelijk laboratorium onder PAC-nummer, uitgevoerd op (datum + uur van de monsterafname indien punt 3 van toepassing is);
2. de eventuele aanwezigheid van alcohol, drugs of courante geneesmiddelen vast te stellen;
3. indien er werd aangetoond dat er sprake is van alcoholverbruik, een gemotiveerd advies te formuleren over het alcoholgehalte in het bloed van de voornoemde persoon op het moment van de feiten (datum+uur);
4. indien nodig voor te stellen eender welk ander onderzoek of andere nuttige onderzoeksdaeden uit te voeren om de waarheid aan het licht te brengen;
5. op basis van zijn vaststellingen zo snel mogelijk een gemotiveerd schriftelijk rapport op te maken.

Behandelende politiedienst	
-----------------------------------	--

De Procureur des Konings/de Federale Procureur
(Naam en voornaam van de magistraat)
(Handtekening)